

Κατανόηση της αναπηρίας

Ένας πρακτικός οδηγός

ETIAD

134653-LLP-1-2007-UK-GRUNDTVIG-GMP

Κατανόηση της Αναπηρίας

Ένας Πρακτικός Οδηγός

Πίνακας περιεχομένων

Αριθ.	Τίτλος	Σελίδα
	Ευχαριστίες	3
1.	<u>Πρότυπα της αναπηρίας</u>	
	• <u>Ιατρικό πρότυπο</u>	4
	• <u>Κοινωνικό πρότυπο</u>	5
2.	<u>Νομοθεσία για την αναπηρία στην ΕΕ</u>	7
3.	<u>Νομοθεσία για την αναπηρία στη Ελλάδα</u>	9
4.	<u>Προκατάληψη & στερεότυπα</u>	20
5.	<u>Ετικέτα της αναπηρίας</u>	22
5.1	<u>Σπουδαστές με σωματικές αναπηρίες</u>	25
5.2	<u>Σπουδαστές τυφλοί ή με προβλήματα όρασης</u>	27
5.3	<u>Σπουδαστές κωφοί ή με προβλήματα ακοής</u>	31
5.4	<u>Σπουδαστές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (συμπεριλαμβανομένης της δυσλεξίας)</u>	34
5.5	<u>Σπουδαστές με δυσκολίες ομιλίας και λόγου</u>	35
5.6	<u>Σπουδαστές με παθολογικές παθήσεις</u>	37
5.7	<u>Σπουδαστές με μη ορατές ή ψυχιατρικές αναπηρίες</u>	39
5.8	<u>Σπουδαστές με νοητικές δυσκολίες</u>	41
6.	<u>Ζητήματα υγείας & ασφάλειας</u>	43
7.	<u>Δίκαιη αξιολόγηση των μαθητών με αναπηρίες</u>	47
8.	<u>Συμβουλές για την κοινοποίηση</u>	49
9.	<u>Οργάνωση ενός γεγονότος προσιτού σε όλους</u>	51
10.	<u>Γενικές οδηγίες για προσιτές πληροφορίες</u>	57
11.	<u>Πίνακας ελέγχου για προσιτή εκτύπωση</u>	59
12.	<u>Εισαγωγή για την προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο</u>	60
13.	<u>Άλλες χρήσιμες συνδέσεις</u>	63

Πίνακας των παραρτημάτων

Αριθ.	Παράρτημα
α.	<u>Μορφή αξιολόγησης του κινδύνου</u>
β.	<u>Κατάλογος πηγών</u>

Ευχαριστίες

Το παρόν κείμενο έχει συνταχθεί χρησιμοποιώντας πληροφορίες που παρέχονται από μια σειρά των πηγών. Για έναν πλήρη κατάλογο, παρακαλώ δείτε στο παράρτημα 2 τον Κατάλογο πηγών.

1. Πρότυπα της αναπηρίας

Υπάρχουν δύο κύρια πρότυπα της αναπηρίας: το **ιατρικό πρότυπο** και το **κοινωνικό πρότυπο**.

Το ιατρικό πρότυπο

Κάτω από το ιατρικό πρότυπο, τα άτομα με αναπηρίες καθορίζονται από την ασθένεια ή τη φυσική κατάστασή τους. Το ιατρικό πρότυπο θεωρεί την αναπηρία ως μεμονωμένο πρόβλημα. Προωθεί την άποψη ότι ένα άτομο με αναπηρία εξαρτάται και χρειάζεται θεραπεία ή φροντίδα, και δικαιολογεί τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα με αναπηρίες έχουν αποκλειστεί συστηματικά από την κοινωνία. Το άτομο με αναπηρίες είναι το πρόβλημα, όχι η κοινωνία. Ο έλεγχος κατοικεί σταθερά με τους επαγγελματίες οι επιλογές για το άτομο περιορίζονται στις επιλογές που παρέχονται και που εγκρίνονται με τη «βοήθεια» του εμπειρογνώμονα.

Το ιατρικό πρότυπο συνοψίζεται καλύτερα στη διεθνή ταξινόμηση, των ανικανοτήτων και των αναπηριών που αναπτύχθηκε από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας το 1980. Η ταξινόμηση κάνει τις ακόλουθες διακρίσεις:

Η εξασθένιση είναι «οποιαδήποτε απώλεια ή ανωμαλία της ψυχολογικής, φυσιολογικής ή ανατομικής δομής ή λειτουργίας».

Η αναπηρία είναι «οποιαδήποτε περιορισμός ή έλλειψη (ως αποτέλεσμα μιας εξασθένισης) δυνατότητας να εκτελεσθεί μια δραστηριότητα με τον τρόπο ή τα μέσα που θεωρείται κανονικά για έναν άνθρωπο».

Διάγραμμα του ιατρικού προτύπου

Το ιατρικό πρότυπο εστιάζει σε αυτό που ένα πρόσωπο δεν μπορεί να κάνει:

Εξασθένιση	Αναπηρία
Ένας χρήστης αναπηρικής καρέκλας	Δεν μπορεί να ανεβεί σκαλοπάτια ή να περπατήσει στα καταστήματα
Ένα άτομο με προβλήματα όρασης	Δεν μπορεί να διαβάσει τις πληροφορίες στο «τυποποιημένο μέγεθος» μιας εκτύπωσης
Ένα άτομο με έναν επίκτητο τραυματισμό εγκεφάλου	Δεν μπορεί να μιλήσει τόσο γρήγορα όσο οι άλλοι άνθρωποι

Οι άνθρωποι με αναπηρίες έχουν απορρίψει γενικά αυτό το πρότυπο. Λένε ότι τους έχει οδηγήσει σε χαμηλή αυτοεκτίμηση, σε χαμηλή ποιότητα ζωής, σε φτωχή έως ανύπαρκτη εκπαίδευση και στα επακόλουθα υψηλά επίπεδα ανεργίας τους. Προ πάντων, έχουν αναγνωρίσει ότι το ιατρικό πρότυπο απαιτεί την διάλυση όλων των φυσικών τους σχέσεων με την οικογένεια, της κοινότητα και την κοινωνία συνολικά.

Το κοινωνικό πρότυπο

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και της δεκαετίας του '70 οι πρόσφατα σχηματισμένες ομάδες των ατόμων με αναπηρίες άρχισαν να προκαλούν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν και θεωρήθηκαν μέσα στην κοινωνία. Οι εναλλακτικοί ορισμοί της εξασθένησης και της αναπηρίας αναπτύχθηκαν και αποτέλεσαν τη βάση αυτό που είναι γνωστό σήμερα ως κοινωνικό πρότυπο.

Η εξασθένηση είναι ο λειτουργικός περιορισμός μέσα στο άτομο που προκαλείται από τη φυσική, διανοητική ή αισθητήρια εξασθένηση.

Η αναπηρία είναι η απώλεια ή ο περιορισμός των ευκαιριών να συμμετέχει ένα άτομο στην κανονική ζωή μιας κοινότητας σε ένα ίσο επίπεδο με άλλα άτομα λόγω των φυσικών και κοινωνικών εμποδίων. (Barnes, 1994:2)

Η αναπηρία δεν θεωρείται πλέον ως μεμονωμένο πρόβλημα αλλά ως κοινωνικό ζήτημα που προκαλείται από τις πολιτικές, τις πρακτικές, ή/και το περιβάλλον. Παραδείγματος χάριν, ένας χρήστης αναπηρικής καρέκλας μπορεί να έχει μια φυσική εξασθένηση αλλά η απουσία μιας κεκλιμένης ράμπας είναι ο λόγος που του αποτρέπει την πρόσβαση σε ένα κτήριο. Με άλλα λόγια, το απρόσιτο περιβάλλον είναι ο παράγοντας της ανικανότητας.

Η μετακίνηση των ατόμων με αναπηρίες θεωρεί ότι η «αντιμετώπιση» στο πρόβλημα της αναπηρίας βρίσκεται στην αναδιάρθρωση της κοινωνίας. Αντίθετα από την αντιμετώπιση του ιατρικού μοντέλου, που εστιάζει στο άτομο μεμονωμένα και την αναπηρία του, θεωρείται ότι ο επιτεύξιμος στόχος είναι προς όφελος όλων. Αυτή η προσέγγιση προτείνει ότι το μεμονωμένο μειονέκτημα των ατόμων με αναπηρίες οφείλεται σε μια σύνθετη μορφή θεσμικής διάκρισης τόσο σε θεμελιώδεις δομές στην κοινωνία μας όσο σε ρατσισμό ή και σε «φόβο προς το διαφορετικό».

Το κοινωνικό πρότυπο εστιάζει στο να απελευθερώσει την κοινωνία από τα εμπόδια, παρά στη «φροντίδα» των ανθρώπων με αναπηρίες:

Το ιατρικό πρότυπο σε σχέση με το κοινωνικό πρότυπο:

Ιατρικό πρότυπο	Κοινωνικό πρότυπο
Η αναπηρία είναι μια «προσωπική τραγωδία»	Η αναπηρία είναι η εμπειρία της κοινωνικής κατοχής
Η αναπηρία είναι ένα προσωπικό πρόβλημα	Η αναπηρία είναι ένα κοινωνικό πρόβλημα
Το Ιατρική φροντίδα είναι η «θεραπεία»	Οι ομάδες και τα συστήματα αυτοβοήθειας ωφελούν τα άτομα με αναπηρίες πάρα πολύ
Κυριαρχία των ειδημόνων	Προσωπική και συλλογική ευθύνη
Η εμπειρία υπάρχει σε (καταρτισμένους) επαγγελματίες	Η εμπειρία είναι η πείρα των ατόμων με αναπηρίες
Το άτομο με αναπηρίες πρέπει να προσαρμοστεί	Το άτομο με αναπηρίες πρέπει να επιβεβαιωθεί
Τα άτομα με αναπηρίες έχουν μια μεμονωμένη ταυτότητα	Τα άτομα με αναπηρίες έχουν μια συλλογική ταυτότητα
Τα άτομα με αναπηρίες χρειάζονται φροντίδα	Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαιώματα
Οι επαγγελματίες έχουν τον έλεγχο	Τα άτομα με αναπηρίες πρέπει να κάνουν τις επιλογές τους
Η αναπηρία είναι ένα ζήτημα πολιτικής	Η αναπηρία είναι ένα πολιτικό ζήτημα
Μεμονωμένες προσαρμογές	Κοινωνική αλλαγή

People with disabilities represent at least 16% of the overall EU working age population.

European Communities, 2007.

2. Νομοθεσία για την αναπηρία στην ΕΕ

Ευρωπαϊκή πολιτική για την αναπηρία και η θέση των ανθρώπων με αναπηρίες

Μια δέσμευση για το κοινωνικό πρότυπο

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αναπηρία στηρίζεται σε μια ρητή δέσμευση για το κοινωνικό πρότυπο της αναπηρίας. Όπως δηλώθηκε από τον Διευθυντή της Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ένταξη των ανθρώπων με αναπηρίες:

Η ΕΕ θεωρεί την αναπηρία αποτέλεσμα της δυναμικής αλληλεπίδρασης μεταξύ ενός προσώπου και του περιβάλλοντός του, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών κατασκευών, οι οποίες οδηγούν στη διάκριση και το στιγματισμό. Είναι επομένως το περιβάλλον που πρέπει να προσαρμοστεί σε κάθε μεμονωμένο πρόσωπο, περιλαμβανομένων και των ανθρώπων με αναπηρίες, με την κατάργηση αυτών των εμποδίων. (Goelen. 2005)

Αυτό, στη συνέχεια, οδηγεί σε μια δέσμευση για μια προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα του ατόμου με αναπηρίες.

Η αναπηρία είναι ένα ζήτημα δικαιωμάτων και η διάκριση πρέπει να εξαιρεθεί. Οι πολιτικές αναπηρίας πρέπει να ακολουθήσουν μια κοινωνική αλλά και εξατομικευμένη προσέγγιση: τα δικαιώματα πρέπει να συμπληρωθούν από ενέργειες, οι οποίες να παρέχουν την πρόσβαση στα δικαιώματα, δηλαδή στις ίσες ευκαιρίες (Goelen 2005).

Η νομική βάση

Η νομική βάση για τη δράση της ΕΕ σε αυτήν την περιοχή παρέχεται από το άρθρο 13 της ευρωπαϊκής Συνθήκης, που χρονολογεί από το 1999, η οποία επιτρέπει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «να λάβει κατάλληλα μέτρα να καταπολεμηθεί η διάκριση βασισμένη στο φύλο, τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τη θρησκεία ή την πεποίθηση, την αναπηρία, την ηλικία και το σεξουαλικό προσανατολισμό» (Goelen 2005). Έχει εκφραστεί με ποικίλες μορφές, όπως ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, παραδείγματος χάριν, στην ανακοίνωση της Επιτροπής «προς μια Ευρώπη χωρίς εμπόδιο για τους ανθρώπους με αναπηρίες» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000a).

Δράση ενάντια στη διάκριση

Η οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενάντια στη διάκριση λόγω της θρησκείας ή της πεποίθησης, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του σεξουαλικού προσανατολισμού (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000b) απαγορεύει τη διάκριση με τον καθορισμό ενός κατώτατου επιπέδου που ισχύει σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εθνικές νομοθεσίες καθορίζουν ότι η ακριβής μορφή εφαρμογής της οδηγίας από τα κράτη μέλη μπορεί να επιβάλουν τις πιο απαιτητικές ρυθμίσεις εάν το επιθυμούν, αλλά αυτή η οδηγία θέτει ένα επίπεδο κοινής βάσης.

Η οδηγία (που σχετίζεται με το νόμο ενάντια της διάκρισης ως προς την αναπηρία) απαιτεί από τους εργοδότες (και τους εκπαιδευτικούς φορείς) να παρέχουν τις «λογικές ρυθμίσεις» για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των

ατόμων με αναπηρίες. Έτσι η υποχρέωση από τους εργοδότες και από τους εκπαιδευτικούς φορείς δεν είναι απόλυτη: παραδείγματος χάριν, δεν πρέπει να πληρώσουν δαπάνες πέρα από εκείνες που η επιχείρηση θα μπορούσε να κάνει, ή να δεχτεί για τα γενικά επιμορφωτικά της προγράμματα. Η οδηγία κάνει τη σωστή πρόταση, ότι οι περισσότερες ρυθμίσεις απαιτούν μόνο τις μικρής κλίμακας αλλαγές και ότι η απαίτηση να γίνουν οι «λογικές ρυθμίσεις» που θα βελτιώσει αρκετά τη θέση εύρεσης εργασίας των ατόμων με αναπηρίες.

Σε γενικές γραμμές, τα υπάρχοντα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να έχουν τους νόμους αντιδιακρίσης σε ισχύ μέχρι το Δεκέμβριο 2003, αλλά στην πράξη τους δόθηκε η δυνατότητα μια παράτασης μέχρι το Δεκεμβρίου 2006. Τα κράτη μέλη που ενώθηκαν μετά το 2004 έπρεπε να έχουν ανάλογη νομοθεσία, ως προαπαιτούμενο για την ένωση και η Βουλγαρία και η Ρουμανία έχουν αντιμετωπίσει τις ίδιες απαιτήσεις για την ένωσή τους το 2007.

Τα κράτη μέλη που αποτυγχάνουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους μπορούν να βρεθούν ως κατηγορούμενοι στο ευρωπαϊκό Δικαστήριο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ένα άτομο που είναι ανίκανο να κερδίσει την ένταξή του, επειδή μια εθνική κυβέρνηση είχε αποτύχει να εισαγάγει την ανάλογη νομοθεσία μπορεί να επιδιώξει αποζημίωση από εκείνη την κυβέρνηση. Αυτή η πολυβάθμια διαδικασία για να ολοκληρωθεί χρειάζεται αρκετά χρόνια ώστε να γίνει η πρακτική πολιτική σε όλα τα κράτη μέλη.

Επιπτώσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση

Η στρατηγική για την αναπηρία της ΕΕ υπογραμμίζει την ίση πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση. Αυτές οι δύο περιοχές επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους. Φορείς της επαγγελματικής κατάρτισης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, οφείλουν να κάνουν τις αναγκαίες αλλαγές και ρυθμίσεις, ώστε να μην υφίσταται είτε άμεση είτε έμμεση διάκριση.

Για περισσότερες πληροφορίες για την ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία:

http://ec.europa.eu/employment_social/disability/index_en.html

On average only 50% of Europeans with a disability have a job, as compared with over 68% of non-disabled people.

European Communities; 2007.

3. Νομοθεσία για την αναπηρία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα νομοθετικά έχει προσαρμοσθεί με την ανάλογη οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποδεχόμενη Διεθνείς Συμβάσεις, Διακηρύξεις και Κανονισμοί Προστασίας Σχετικά με την Αναπηρία

Η νομοθεσία σχετικά με την αναπηρία, σε διεθνές επίπεδο, έχει σημαντικά επηρεαστεί από διακηρύξεις και διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες επιχειρούν να θέσουν ρυθμιστικούς κανόνες που να βελτιώνουν και να προστατεύουν τη ζωή των ΑμεΑ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Από ουσιαστική άποψη, η κοινωνική προστασία των ΑμεΑ πρέπει να ενταχθεί στο διεθνές πλαίσιο κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων, το οποίο εγκαινιάστηκε με την Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, και συμπληρώθηκε με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς επίσης και με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (ΟΗΕ, 1966).

Εξίσου σημαντικές με τις προαναφερόμενες αποφάσεις είναι και οι παρεμβάσεις που έχουν γίνει στο επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης. Πιο συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη είναι ο πρώτος μηχανισμός που υιοθετήθηκε από διεθνή οργανισμό και αναφέρεται αποκλειστικά στα συστήματα κοινωνικής και ιατρικής βοήθειας, εισάγοντας τη θεμελιώδη αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των ημεδαπών και αλλοδαπών πολιτών των συμβαλλομένων κρατών στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας.

Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης του 1961 αποτελεί τον πιο ολοκληρωμένο μηχανισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, διευρύνοντας έτσι το πεδίο παρέμβασης του Οργανισμού, που μέχρι την υιοθέτησή του περιοριζόταν στην προστασία των ατομικών ελευθεριών, μέσω της προαναφερόμενης Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Στο πλαίσιο αυτό της περαιτέρω ανάπτυξης και εμπέδωσης της φιλοσοφίας του κοινωνικού κράτους και της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ εξήγγειλε το 1975 τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των ΑμεΑ, που αποτελεί συνέπεια της εγγύησης των κρατών μελών του ΟΗΕ να δραστηριοποιηθούν για να προάγουν το επίπεδο ζωής των ΑμεΑ. Στη Διακήρυξη αυτή προκηρύσσονται τα ακόλουθα:

«1. Ο όρος “ανάπηρο άτομο” σημαίνει κάθε άτομο ανίκανο να επιβεβαιώσει από μόνο του, ολικά ή μερικά, τις αναγκαιότητες για μια κανονική ατομική και κοινωνική ζωή, εξαιτίας μειωμένων σωματικών ή πνευματικών δυνατοτήτων που έχει εκ γενετής ή όχι.

2. Τα ανάπηρα άτομα θα απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που προβάλλονται σε αυτή τη Διακήρυξη. Αυτά τα δικαιώματα θα αποδοθούν σε όλα τα ανάπηρα άτομα, χωρίς οποιαδήποτε εξαίρεση και χωρίς θρησκείας, πολιτικών ή άλλων γνώμων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, οικονομικής κατάστασης, γέννησης ή όποιας άλλης κατάστασης που αφορά στο ίδιο το ανάπηρο άτομο ή την οικογένειά του.

3. Τα ανάπηρα άτομα έχουν το κληρονομικό δικαίωμα σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειάς τους. Τα ανάπηρα άτομα, οποιαδήποτε κι αν είναι η προέλευση, η φύση και η σοβαρότητα των μειονεκτημάτων και ανικανοτήτων τους, έχουν τα ίδια θεμελιώδη δικαιώματα με τους συμπολίτες της ίδιας ηλικίας, που συνεπάγεται πρώτα και κύρια το δικαίωμα να απολαμβάνει μια καθώς πρέπει ζωή, όσο το δυνατό κανονική και πλήρη.
4. Τα ανάπηρα άτομα έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα όπως οι άλλοι άνθρωποι. Η παράγραφος 7 της Διακήρυξης των δικαιωμάτων των πνευματικά καθυστερημένων ατόμων που αφορά σε κάθε πιθανό περιορισμό ή καταστολή των δικαιωμάτων των ατόμων αυτών, εφαρμόζεται και για τα πνευματικά ανάπηρα άτομα.
5. Τα ανάπηρα άτομα δικαιούνται να απολαμβάνουν τα μέτρα που σχεδιάστηκαν για να τα καταστήσουν ικανά να γίνουν όσο το δυνατόν αυτοδύναμα.
6. Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα για ιατρική, ψυχολογική και λειτουργική μεταχείριση, συμπεριλαμβανομένων προσθετικών και υποβοηθητικών συσκευών, για ιατρική και κοινωνική αποκατάσταση, για εκπαίδευση, για επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση για βοήθεια, για συμβουλευτική, για υπηρεσίες τοποθέτησης σε εργασία και για άλλες υπηρεσίες που θα τα καταστήσουν ικανά να αναπτύξουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους στο ανώτατο όριο και θα επισπεύσουν τη διαδικασία της κοινωνικής ενσωμάτωσης ή επανενσωμάτωσής τους.
7. Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα για οικονομική και κοινωνική ασφάλιση και για ένα καθώς πρέπει επίπεδο ζωής. Έχουν το δικαίωμα, σύμφωνα με τις ικανότητές τους, να εξασφαλίσουν και να διατηρήσουν την εργασία ή να ενασχοληθούν με ένα επάγγελμα που να ανταμείβεται, χρήσιμο και παραγωγικό, και να συμμετέχουν σε εμπορικές ενώσεις.
8. Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα οι ειδικές ανάγκες τους να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα επίπεδα του οικονομικού και κοινωνικού προγραμματισμού.
9. Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα να ζουν με τις οικογένειές τους ή τους θετούς γονείς και να λαμβάνουν μέρος σε όλες τις κοινωνικές, δημιουργικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Κανένα ανάπηρο άτομο δε θα υπόκειται, όσο αφορά στην κατοικία του, σε διαφορετική μεταχείριση άλλη από εκείνη που απαιτείται από την κατάστασή του ή από τη βελτίωση αυτής. Εάν η παραμονή ενός αναπήρου ατόμου σε ένα ειδικό ίδρυμα είναι απαραίτητη, το περιβάλλον και οι συνθήκες ζωής σε αυτό θα είναι όσο το δυνατό πλησιέστερες με εκείνες της κανονικής ζωής ενός συνομηλίκου του.
10. Τα ανάπηρα άτομα θα προστατεύονται από κάθε εκμετάλλευση, κάθε κανονισμό και κάθε μεταχείριση διακριτικής, υβριστικής ή υποβαθμισμένης φύσης.
11. Τα ανάπηρα άτομα θα μπορούν να δεχτούν νόμιμη βοήθεια, όταν τέτοια βοήθεια αποδειχθεί απαραίτητη για την προστασία των ατόμων τους και της

περιουσίας τους. Εάν δικαστικές διαδικασίες έχουν θεσπισθεί εναντίον τους, η νομική διαδικασία που ακολουθείται θα λάβει πλήρως υπόψη τη σωματική και την πνευματική κατάστασή τους.

12. Για κάθε θέμα που αφορά στα δικαιώματα των αναπήρων ατόμων είναι χρήσιμο να ζητείται η συμβουλή των οργανισμών των αναπήρων ατόμων.

13. Τα ανάπηρα άτομα, οι οικογένειές τους και οι κοινότητες θα πληροφορηθούν πλήρως με όλα τα κατάλληλα μέσα για τα δικαιώματα που περιέχονται σε αυτή τη Διακήρυξη.»

Στις νομοθετικές ρυθμίσεις υπέρ των ατόμων με αναπηρία σε διεθνές επίπεδο συγκαταλέγεται και η Διακήρυξη SUNDBERG του 1981, με βασικές αρχές τη συμμετοχή, ένταξη και ανάπτυξη της προσωπικότητας των ΑμεΑ, την αποκέντρωση και τον διεπαγγελματικό συντονισμό.

Η Διεθνής αυτή Διάσκεψη, έχοντας υπόψη την Παγκόσμια Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΗΕ 1948), όπως και άλλες σχετικές αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα τη Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών (ΟΗΕ 1979), τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ 1989), τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων (ΟΗΕ 1975) και τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Πνευματικά Καθυστερημένων Ατόμων (ΟΗΕ 1971), υπογραμμίζει ότι:

«...θα πρέπει να εξασφαλιστούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η επαναπροσαρμογή και η ένταξη των αναπήρων ατόμων. Θα πρέπει ΟΛΑ τα ανάπηρα άτομα να επωφελούνται των υπηρεσιών επανεκπαίδευσης και άλλων μορφών υποστήριξης και συμπαράστασης που είναι αναγκαίες για τη μείωση των αποτελεσμάτων της αναπηρίας, έτσι που η ένταξή τους στην κοινωνία να είναι όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένη και ο ρόλος τους εποικοδομητικός.»

Σύμφωνα με τις αρχές της Διακήρυξης SUNDBERG:

1) Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή των αναπήρων ατόμων και των οργανώσεών τους σε όλες τις αποφάσεις και τις δράσεις που τα αφορούν.

2) Τα ανάπηρα άτομα θα πρέπει να επωφελούνται από όλες τις Υπηρεσίες και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινότητας. Επίσης, οι στρατηγικές και οι δραστηριότητες που προορίζονται για το σύνολο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ανάπηρα άτομα.

3) Η κοινότητα θα πρέπει να παρέχει στα ανάπηρα άτομα υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες του καθενός από αυτά.

4) Η αποκέντρωση και τομεοποίηση των υπηρεσιών θα επιτρέψει ώστε οι ανάγκες των αναπήρων ατόμων να ληφθούν υπόψη και να ικανοποιηθούν μέσα στα πλαίσια της κοινότητάς τους.

5.) Ο συντονισμός των διάφορων επαγγελματικών οργανώσεων και των δραστηριοτήτων των ειδικών που ασχολούνται με τα ανάπηρα άτομα θα ευνοήσει την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Τα δικαιώματα των ΑμεΑ ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο με τον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων, που αποτελεί ένα κείμενο μεγάλης ιστορικής και κοινωνικής σημασίας για όλους

τους εργαζομένους των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε σχέση με τα ΑμεΑ άμεση σχέση παρουσιάζουν οι ακόλουθες αρχές:

- Κάθε πρόσωπο, που δεν έχει επαρκείς πόρους, έχει δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική αντίληψη.
- Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει εξειδικευμένες κοινωνικές υπηρεσίες.
- Κάθε άτομο με αναπηρία έχει δικαίωμα για επαγγελματική εκπαίδευση, αποκατάσταση και επανένταξη, ανεξάρτητα από την αιτία και τη φύση της αναπηρίας του.

Ειδικότερα, όμως, για τα ΑμεΑ έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί το άρθρο 26 του Χάρτη αναφέρεται στα πρόσθετα ευεργετήματα που πρέπει αυτά να απολαμβάνουν και στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την κοινωνική τους ένταξη.

Άρθρο 26 Ανάπηροι

Κάθε ανάπηρο άτομο, ανεξάρτητα από την προέλευση και τη φύση της αναπηρίας του, πρέπει να απολαύει συγκεκριμένων πρόσθετων ευεργετημάτων με σκοπό να ευνοηθεί η επαγγελματική και κοινωνική ένταξη του. Τα ευεργετήματα αυτά πρέπει να αφορούν, ανάλογα με τις ικανότητες των ενδιαφερομένων, την επαγγελματική εκπαίδευση, την εργονομία, τη δυνατότητα πρόσβασης, την κινητικότητα, τα μεταφορικά μέσα και την κατοικία.”

Εξάλλου, το άρθρο 13 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ), σχετικά με την άρση των διακρίσεων σε βάρος ατόμων ή ομάδων λόγω φύλλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, προβλέπει την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανόμενων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας.

Άξια ξεχωριστής μνείας είναι η θεσμοθέτηση από τον ΟΗΕ των “Πρότυπων Κανόνων για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα ΑμεΑ”. Οι συγκεκριμένοι Κανόνες αποτελούν ένα σύνθετο μηχανισμό του ΟΗΕ, που τυποποιεί ένα ευρύτατο πλαίσιο υποδείξεων/ κανόνων προς τα κράτη μέλη αναφορικά με την προστασία των ατόμων με αναπηρία, αξιοποιώντας την επεξεργασία των σχετικών ζητημάτων κατά τη διάρκεια της Δεκαετίας του Ο.Η.Ε. για τα ΑμεΑ (1983-1992). Αποβλέπουν ουσιαστικά στην προώθηση διεθνών αρχών και κανόνων εθιμικού χαρακτήρα, για την εξομοίωση των ευκαιριών υπέρ των ΑμεΑ, επιδιώκοντας την ηθική και πολιτική δέσμευση των κρατών προς την κατεύθυνση εφαρμογής των συγκεκριμένων αρχών. Αντιστοιχούν, έτσι, σε ένα σημαντικό εργαλείο τεχνικής υποστήριξης των εθνικών σχεδιασμών κοινωνικής πολιτικής για την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας των ΑμεΑ.

Σύμφωνα με τον Πρότυπο Κανόνα 5 του ΟΗΕ, για την εξίσωση των ευκαιριών για τα ΑμεΑ, η πρόσβαση αφορά τόσο το φυσικό περιβάλλον όσο και τους τομείς της πληροφόρησης και της επικοινωνίας. Με τον Κανόνα αυτό για την “πρόσβαση” τα κράτη καλούνται να αναγνωρίσουν τη σημασία της πρόσβασης στη διαδικασία εξίσωσης των ευκαιριών σε όλες τις πλευρές της κοινωνίας. Ειδικότερα, ο Κανόνας αναφέρει τα εξής:

«Τα άτομα με ειδικές ανάγκες και...οι οικογένειές τους και οι υποστηρικτές τους, πρέπει να έχουν πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες για τη διάγνωση, τα δικαιώματα και τις διαθέσιμες υπηρεσίες και προγράμματα, σε όλα τα στάδια. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρουσιάζονται σε μορφή προσβάσιμη για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.»

Στο πλαίσιο της περαιτέρω κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας αποφάσισε τον Ιούνιο του 1999, την κατάρτιση ενός "Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για την Ευρώπη". Η υποστήριξη του εγχειρήματος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης διακυβεύτηκε από τις κοινωνικές συνέπειες της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος και της οριστικοποίησης της ενιαίας αγοράς. Οι πολίτες είχαν χάσει την εμπιστοσύνη στην Ευρώπη. Ήταν λοιπόν σημαντικό, να δοθεί μια νέα ώθηση στην κοινωνική διάσταση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με την προβολή της σημασίας που έχει η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Στο πλαίσιο αυτό, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της ΕΕ θα προσέφερε για πρώτη φορά σε όλους τους κατοίκους της ΕΕ ένα κοινό πλαίσιο που θα περιλάμβανε ένα ευρύ φάσμα νομικώς δεσμευτικών δικαιωμάτων.

Εις επίρρωση των αποφάσεων της Κολωνίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη σύνοδο του Οκτωβρίου 1999, που πραγματοποιήθηκε στο Tampere της Φιλανδίας, αποφάσισε να συγκαλέσει Διάσκεψη, η οποία θα αποτελούνταν από βουλευτές των Εθνικών Κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και εκπροσώπους των κυβερνήσεων και θα αναλάμβανε να καταρτίσει τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Μετά την περαίωση των προκαταρκτικών διασκέψεων, τον Δεκέμβριο του 2000, σε πανηγυρική Διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, θεσμοθετήθηκε ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ των σημαντικότερων διατάξεων του Χάρτη ήταν και οι ακόλουθες, που αφορούν, άμεσα, τα ΑμεΑ:

Άρθρο 1 Ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Άρθρο 21 Απαγόρευση διακρίσεων

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεπαιθώσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω συνθηκών.

Άρθρο 26 Ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την

κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.” Εξάλλου, με βάση το άρθρο 23 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ) εκδόθηκε, επίσης, η Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ, δυνάμει της οποίας απαγορεύεται οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού ως προς την πρόσβαση στην εργασία. Όσον αφορά στην αναπηρία, η εν λόγω οδηγία αναγνωρίζει ότι η μη πρόβλεψη “εύλογων προσαρμογών” στο χώρο εργασίας δύναται να συνιστά διάκριση. Στο άρθρο 1 της Οδηγίας αναφέρονται ρητά τα ακόλουθα:

«...τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας». Η Οδηγία αναφέρει, ιδίως, ότι: «Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα, δηλαδή μέτρα αποτελεσματικά και πρακτικά, για τη διαμόρφωση της θέσης εργασίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες, παραδείγματος χάριν με τη διαμόρφωση του χώρου ή με προσαρμογή του εξοπλισμού...».

Στο πλαίσιο αυτό, στη στρατηγική της Λισσαβόνας τονίζεται, επίσης, η ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική και κοινωνική ένταξη όλων των ανθρώπων μέσω της απασχολησιμότητας. Ιδιαίτερα, τονίζεται ότι, η δυνατότητα πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Ταυτοχρόνως, όμως, εάν τα άτομα αυτά δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις τεχνολογίες ΤΠΕ, είναι δυνατόν να οδηγηθούν σε κοινωνικό αποκλεισμό. Για το λόγο αυτό, η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και των πρακτικών της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας έχουν καθοριστική σημασία για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην οικονομία και στην κοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επωφελούμενη από την ώθηση που δόθηκε το 2003 με το “Ευρωπαϊκό Έτος των ατόμων με ειδικές ανάγκες”, αποφάσισε να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα εφαρμόζοντας ένα πολυετές Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2004-2010. Στόχος του σχεδίου αυτού είναι να ενσωματωθεί, έως το 2010, η διάσταση της αναπηρίας στις σχετικές κοινοτικές πολιτικές και να υλοποιηθούν σαφείς ενέργειες σε νευραλγικούς τομείς, προκειμένου να βελτιωθεί η οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία. Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης, η Επιτροπή εξέδωσε τον Νοέμβριο του 2005 Ανακοίνωση για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2006-2007.

Εξάλλου, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής πολιτικής για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγγειλε το Δεκέμβριο του 1999 την πρωτοβουλία “eEurope: Κοινωνία της Πληροφορίας για Όλους”, η οποία, μεταξύ άλλων φιλόδοξων στόχων, έθετε ως κεντρικό μέλημα τη διασφάλιση ότι τα οφέλη που απορρέουν από την ΚτΠ είναι προσιτά σε όλους τους ευρωπαϊούς πολίτες, ανάγοντας με τον τρόπο αυτό, σε πρωταρχικό στόχο την ισότιμη συμμετοχή στην ΚτΠ.

Η αρχική διατύπωση έθετε δέκα βασικούς άξονες προτεραιότητας, που κάλυπταν ένα ευρύ θεματικό πεδίο, από την εκπαίδευση και τις μεταφορές μέχρι την υγεία και τα ΑμεΑ. Ιδιαίτερα, ο άξονας προτεραιότητας 7 οριοθετούσε με σαφήνεια ότι, οι τεχνολογίες πληροφορικής και

τηλεπικοινωνιών, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τα ΑμεΑ κατά τρόπο τέτοιο, ώστε, να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και τις ευκαιρίες τους στην εργασία.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, η Επιτροπή εξέδωσε, επίσης, Ανακοίνωση το 2001 για την προσβασιμότητα (eEurope 2002), ιδιαίτερα των ΑμεΑ, στις δημόσιες ιστοθέσεις και ακολούθησαν σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου. Αποτέλεσμα ήταν να δεσμευτούν τα κράτη μέλη να καταστήσουν τις δημόσιες ιστοθέσεις τους προσβάσιμες, ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις διεθνείς Κατευθυντήριες Οδηγίες Προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο (Web Content Accessibility Guidelines).

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας eEurope, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια παράλληλη δραστηριότητα με την ονομασία “eAccessibility” και με σκοπό την προώθηση θεμάτων πρόσβασης των ΑμεΑ σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, μέσω της θέσπισης παρεμβατικών πολιτικών στους τομείς της νομοθεσίας και της τυποποίησης, αλλά και μέσω της δημιουργίας προγραμμάτων σπουδών, καθώς και ενός ευρωπαϊκού δικτύου αποτελούμενου από κέντρα αριστείας στον τομέα του καθολικού σχεδιασμού. (Βλέπε αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 12).

Κατά την διετία (2005-2007), η Επιτροπή πρόκειται να εξακολουθήσει να αυξάνει την ευαισθητοποίηση, να προωθεί τη χρήση των προτεινόμενων μέσων, να συλλέγει ενημερωτικά στοιχεία και να συνεχίζει το διάλογο με τους ενδιαφερομένους, ώστε, να είναι σε θέση να λάβει ενημερωμένες αποφάσεις στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές και τα μέτρα που λαμβάνονται στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας θα συμβάλουν στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (eInclusion) το 2008, που έχει ήδη προαγγελθεί και προταθεί από την Επιτροπή, εξετάζοντας θέματα όπως η ισότητα ευκαιριών, οι δεξιότητες σε ΤΠΕ και το χάσμα μεταξύ περιφερειών. Η πρωτοβουλία θα προετοιμαστεί μέσω δράσεων στην ενεργό παρακολούθηση, την έρευνα σε προσβάσιμες τεχνολογικές λύσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά στα άτομα με αναπηρίες.

Επίσης, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, με τις Αποφάσεις της 56/168 του 2001 και 60/232 του 2005, αποφάσισε την συγκρότηση μιας Ad Hoc Επιτροπής για τη σύνταξη μιας “Περιεκτικής και Ολοκληρωμένης Διεθνούς Σύμβασης για την Προστασία και Προαγωγή των Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας των Ατόμων με Αναπηρία”. Πρόσφατα, η Ad Hoc Επιτροπή, στην 8η Σύνοδό της τον Αύγουστο του 2006, συνέταξε ένα Σχέδιο (Draft Report) για μια νέα Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αναπήρων ατόμων, η οποία, αφού υιοθετηθεί και από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, θα υποβληθεί για κύρωση από τα κράτη μέλη του Οργανισμού στο άμεσο προσεχές μέλλον.

Στο άρθρο 1 για τον ορισμό των προσώπων που θεωρούνται ανάπηροι, επιτεύχθηκε η διατύπωση ότι δεν θα πρέπει να μετακυλύετε το βάρος της απόδειξης της αναπηρίας σε κάθε πρόσωπο που προβάλλει την ιδιότητα αυτή (του αναπήρου), προκειμένου να επιδιώξει την απόλαυση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση.

Στο άρθρο 11 (καταστάσεις κινδύνου για τον πληθυσμό) υιοθετήθηκε διατύπωση με την οποία το Κράτος έχει υποχρέωση προστασίας και σεβασμού των προσώπων με αναπηρία σε περιπτώσεις ενόπλων συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών.

Επίσης, στο άρθρο 17 (προστασίας της ακεραιότητας του προσώπου) προκρίθηκε διατύπωση, η οποία αναφέρεται στην υποχρέωση προστασίας της σωματικής ακεραιότητας, όπως εκείνης της 'δianoίας' ('physical and mental integrity') του προσώπου σε ισότιμη βάση με τους άλλους.

Στο άρθρο 32 (διεθνής συνεργασία) προστέθηκε διάταξη με τη οποία αποσυνδέεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Κράτους (στο πλαίσιο της Σύμβασης) από την προηγούμενη ύπαρξη διεθνούς συνεργασίας, καθώς επίσης και ένας νέος αποτελεσματικότερος 'Μηχανισμός Παρακολούθησης' της νέας Σύμβασης.

1. "Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα". Διακήρυξη 217 Α (III) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, της 10ης Δεκεμβρίου 1948.
2. "Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα". Διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Ρώμη, στις 4111950. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση κυρώθηκε αρχικά με το Ν. 2329/1953 και στη συνέχεια με το Ν.Δ. 53/1974.
3. "Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη". Διακηρύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στη Ρώμη, στις 11121953.
4. "Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης". Τορίνο, 18101961.
5. "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων". Απόφαση 3447 (XXX), 30, η οποία προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στις 9 Δεκεμβρίου 1975. U.N. Doc. A/10034 (1975).
6. "Διακήρυξη SUNDBERG". Τελικό κείμενο της Διεθνούς Συνδιάσκεψης της UNESCO και της Ισπανικής Κυβέρνησης. Μάλαγα Ισπανίας, 24 Νοεμβρίου 1981.
7. "Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε Μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών". Διακηρύχθηκε από την ομώνυμη Επιτροπή του ΟΗΕ (CEDAW), στις 30 Σεπτεμβρίου 1996. Document CEDAW/C/TZA/23/3091996.
8. "Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού". Προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, στις 12 Δεκεμβρίου 1989. Doc. A/RES/44/25/12121989.
9. "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων". Διακηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Resolution 3447 (XXX) της 9ης Δεκεμβρίου 1975.
10. "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Πνευματικά Καθυστερημένων Ατόμων". Προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Resolution 2856 (XXVI), της 20ης Δεκεμβρίου 1971.
11. "Κοινοτικός Χάρτης των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων". Ευρωπαϊκή Ένωση, Στρασβούργο, 9121989.
12. Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη του Μάαστριχ". 7 Φεβρουαρίου 1992.
13. Οι Τυποποιημένοι Κανόνες για Εξίσωση των Ευκαιριών για Πρόσωπα με Ειδικές Ανάγκες". Ψήφισμα 48/96 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, 48η Σύνοδος, παράρτημα, της 20ης Δεκεμβρίου 1993.
14. "Δεκαετία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα ΑμεΑ, 19831992".
15. Σύνοδος Κορυφής Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Κολωνία, 34 Ιουνίου 1999.

16. Σύνοδος Κορυφής Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Tampere Φινλανδίας, 1516 Οκτωβρίου 1999.
17. "Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης". Νίκαια Γαλλίας, 7 Δεκεμβρίου 2000. Doc. (2000/C 364/01).
18. Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27112000, για την "Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία".
19. «Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης». Ανακοίνωση της Επιτροπής της 30ης Οκτωβρίου 2003. COM (2003) 650 τελικό.
20. «Η κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση: το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης 20062007». Ανακοίνωση της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2005. COM (2005) 604 τελικό.
21. "eEurope: Κοινωνία των Πληροφοριών για Όλους". Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Δεκέμβριος 1999. Βλέπε επίσης σχετικά: Council Resolution on the implementation of the "eEurope 2005 Action Plan" 5197/03/2812003.
22. "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις & στο περιεχόμενό τους". COM(2001) 529.
23. Ψήφισμα του Συμβουλίου για την "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα για τα Άτομα με Ανικανότητες".
24. Ψήφισμα του ΕΚ για το "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". (2002) 0325.
25. W3C/WAI/WCAG1.0 Web Content Accessibility Guidelines 1.0. Η 2η έκδοση εκπονείται, και θα πραγματοποιηθεί την εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις τεχνολογίες Διαδικτύου και θα διευκολύνει την εξέταση της συμμόρφωσης.
26. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα". COM (2005), 425 τελικό.
27. "i2010 Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση". COM (2005) 229.
28. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, αριθμ. 56/168/19122001
29. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, αριθμ. 60/232/23122005.
30. "Draft Report of the Ad Hoc Committee on a Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities on its Eighth Session". Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Νέα Υόρκη 1425 Αυγούστου 2006. Doc. A/AC.265/2006/L.6.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

1.6 Το Συνταγματικό Πλαίσιο Νομικής Προστασίας των ΑμεΑ

Το Ελληνικό Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 4 ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Με το άρθρο αυτό καθιερώνεται η αρχή της ισότητας των ΑμεΑ έναντι του νόμου, όπως και η αρχή της ισότητας των δύο φύλων. Η συνταγματική αυτή κατοχύρωση της αρχής της ισότητας έναντι του νόμου αποτελεί το θεμέλιο λίθο του ρυθμιστικού πλαισίου για τα ΑμεΑ και την αντιμετώπισή τους από το κράτος, ενώ η αρχή της ισότητας των δύο φύλων εξασφαλίζει ότι οι γυναίκες με αναπηρία αποτελούν ισότιμα μέλη της κοινωνίας και προστατεύονται από το κράτος όπως και οι άνδρες με αναπηρία.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 του Συντάγματος, οι πολύτεκνες οικογένειες, οι ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα πολέμου, οι χήρες και τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 3, το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων. Στο άρθρο αυτό, θεμελιώνεται το κοινωνικό κράτος δικαίου και η κοινωνική πολιτική του κράτους, η οποία ασκείται μέσω των ειδικότερων νόμων που εκτελούν αυτή τη συνταγματική επιταγή.

Επίσης, το άρθρο 21 παρ. 6, αναφέρεται ρητά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ορίζοντας τα εξής: «Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.»

Με τη διάταξη αυτή, το Σύνταγμα της Χώρας εναρμονίζεται με τα πιο προοδευτικά Συντάγματα άλλων χωρών και υιοθετείται το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικής ισότητας (άρθρο 4 παρ.1) αλλά και με τη διάταξη του άρθρου 116 παρ. 2, που επιτρέπει την λήψη θετικών μέτρων υπέρ των ομάδων, οι οποίες τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας, επιτρέπει στο νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία ή για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία. Συγκεκριμένα, το άρθρο 116 παρ. 2, ορίζει τα εξής: «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.»

Με το άρθρο 22 του Συντάγματος, θεμελιώνεται, επίσης, το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία και η προστασία της εργασίας που παρέχουν. Εν γένει, ρυθμίζεται η παροχή της εργασίας, οι συνθήκες απασχόλησης, η αμοιβή, οι προαγωγές, η εκπαίδευση στην εργασία και όλο το καθεστώς της παροχής εργασίας από τα ΑμεΑ, υπό την έννοια ότι απαγορεύονται διακρίσεις στα παραπάνω θέματα σε βάρος των ΑμεΑ εξαιτίας της αναπηρίας τους και αναφέρει τα εξής: «1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας....

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.»

Με το άρθρο 25 του Συντάγματος, προστατεύονται τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και γίνονται σεβαστά αυτά από το κράτος. Τα ΑμεΑ, ως δικαιούχοι των παραπάνω δικαιωμάτων, τελούν υπό την προστασία και την εγγύηση του κράτους και απολαμβάνουν όλες τις πλευρές της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής. Βέβαια, απαγορεύεται η κατάχρηση δικαιώματος, δηλαδή η άσκηση του δικαιώματος δεν επιτρέπεται να ξεπερνά τα όρια του οικονομικού και κοινωνικού σκοπού του δικαιώματος και τα όρια που θέτει το ίδιο το

δικαίωμα. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 25 του Συντάγματος αποτελεί κατευθυντήρια αρχή του κράτους δικαίου, προστατεύει τα ΑμεΑ και αναφέρει τα εξής:

«1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους.....

2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη.

3. Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται.

4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.»

Η τελευταία συνταγματική αναθεώρηση του 2001 προσέθεσε επίσης ένα νέο δικαίωμα, εξαιρετικά σημαντικό αναφορικά με το αίτημα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5Α παρ. 2 του Συντάγματος: «Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19».

Για περισσότερες πληροφορίες σε νόμους για άτομα με αναπηρίες πηγαίετε:

<http://www.disabled.gr/lib/?p=13851>

4. Προκατάληψη & στερεότυπα

Ένα **στερεότυπο** είναι μια απλουστευμένη ή/και τυποποιημένη αντίληψη ή μια εικόνα, που συχνά έχουν οι άνθρωποι για μια άλλη ομάδα. Τα στερεότυπα μπορούν να είναι θετικά ή αρνητικά και είναι χαρακτηριστικές γενικεύσεις βασισμένες στην ελάχιστη ή περιορισμένη γνώση για μια ομάδα ανθρώπων. Τέτοιες υπεραπλουστευμένες αντιλήψεις, απόψεις, ή οι εικόνες, είναι βασισμένες στην υπόθεση ότι υπάρχουν ιδιότητες που τα μέλη μιας άλλης ομάδας έχουν. Τα στερεότυπα είναι όχι μόνο επιβλαβή στο δικαίωμα των άλλων ανθρώπων αλλά βλάπτουν με την ενθάρρυνση της **προκατάληψης** και της **διάκρισης**. Η προκατάληψη είναι όχι μόνο μια δήλωση της άποψης ή της πεποίθησης, αλλά και μια τοποθέτηση που περιλαμβάνει συναισθήματα όπως η απάθεια, η περιφρόνηση, ή και η απέχθεια. Η διάκριση εμφανίζεται όταν αντιμετωπίζεται ένα πρόσωπο λιγότερο ευνοϊκά από κάποιο άλλο και η αντιμετώπιση αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί και έχει ως άμεσο αποτέλεσμα της προκατάληψής ενάντιά του.

Ιστορικά, οι άνθρωποι με αναπηρίες έχουν στερεοτυπηθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Μερικά από τα στερεότυπα που χρησιμοποιούνται για να χαρακτηρίσουν τους ανθρώπους με αναπηρίες παραμένουν ισχυρά ακόμη και σήμερα, στο μυαλό του κοινού. Οι ελλιπείς πληροφορίες, οι μπερδεμένες αντιλήψεις, η απομόνωση και ο διαχωρισμός, έχουν διαιωίσει πολλά από αυτά τα στερεότυπα. Η οπτική σκοπιά ενός προσώπου με αναπηρίες ή ομάδες προσώπων ανάπηρων σύμφωνα με τα στερεότυπα περιορίζει, το τι αναμένουμε από αυτούς και το πώς συμπεριφερόμαστε σε αυτούς.

Μερικά στερεότυπα ενός ατόμου με αναπηρίες τον απεικονίζουν ως:

- αξιολύπητο και αξιοθρήνητο
- απαίσιο ή κακό
- τραγικό αλλά γενναίο
- κωμικό
- επιθετικό
- επαχθή /περιθωριακό
- μη σεξουαλικό
- τελείως ανίκανο στην καθημερινή ζωή

Τα άτομα με αναπηρίες συχνά ακόμα απεικονίζονται στα μέσα επικοινωνίας με τρόπο που τείνουν να ενισχύσουν τα αρνητικά στερεότυπα. Παραδείγματος χάριν, ο στανικός Dr No με τα δύο τεχνικά επιπρόσθετα χέρια στη ταινία James Bond, ο θλιβερός και ο τραγικός Tiny Tim στο A Christmas Carol του Charles Dickens, ο Hoffman Dustin παίζοντας τον ρόλο ενός ατόμου με αυτισμό στην ταινία Rainman αποτελεί φορτίο στον αδελφό του, ο «ιδιότροπος» Quasimodo που αποβλήθηκε από την κοινωνία στην ταινία Hunchback of Notre Dame. Τέτοια στερεότυπα είναι εξευτελιστικά και θεωρούν την αναπηρία ως το καθοριστικό γνώρισμα του χαρακτήρα ενός ατόμου και δεν του δίνεται η δυνατότητα να χαρακτηριστεί με τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζονται όλοι οι άλλοι άνθρωποι.

Υπέρβαση της προκατάληψης

Οι εκπαιδευτικές κοινότητες παρέχουν μια σημαντική ευκαιρία να προκαλέσουν αυτές τις αρνητικές υποθέσεις σε θεσμικό επίπεδο και να αναπτύξουν έναν πολιτισμό που να αναγνωρίζει και να εκτιμάς την ποικιλομορφία.

Τα άτομα με αναπηρίες είναι τόσο διαφορετικά μεταξύ τους όσο και τα άτομα χωρίς αναπηρίες. Η προσκόλληση μιας ετικέτας όπως «τυφλός» ή «αγοραφοβικός» σε μια ομάδα ανθρώπων δεν σημαίνει ότι όλοι είναι ίδιοι μεταξύ τους, όπως δεν είναι ίδιοι, όσοι έχουν γαλανά μάτια.

Η εκτίμηση ενός σπουδαστή δεν πρέπει να γίνεται μόνο από το αποτέλεσμα της μάθησής του, εάν δεν έχει ερωτηθεί προηγουμένως αν η βοήθεια, που του δίνεται για να μάθει, ικανοποιεί τον ίδιο και όχι τους συμφοιτητές του και που του επιτρέπουν να ρυθμίσει τη συμπεριφορά του από την αρχή των μαθημάτων.

Η ορολογία και η γλώσσα είναι επίσης πολύ σημαντικές. Έχουν αλλάξει κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών και τα άτομα με αναπηρίες διαφωνούν μερικές φορές και οι ίδιοι για ποια ορολογία είναι αποδεκτή. Στην παράγραφο 5 υπάρχει ένας οδηγός σχετικά με την αποδεκτή ορολογία αυτήν την περίοδο.

During an eight-week monitoring period, national newspapers in the UK used the following words to describe disabled people: 'freak' 10 times; 'cripple' 20 times; 'moron' once; 'handicap' 34 times; 'psychos' twice and 'sufferer' 45 times.

Scope (2000) Stop Press: How the press portrays disabled people in the UK

5. Ετικέτα αναπηρίας

Η ορολογία είναι σημαντική, επειδή οι λέξεις απεικονίζουν τις τοποθετήσεις και τις πεποιθήσεις μας. Εντούτοις, μερικοί από τους όρους που τείνουμε να χρησιμοποιήσουμε μπορεί να μην απεικονίζουν πώς μερικά άτομα με αναπηρίες βλέπουν τον εαυτόν τους. Η χρησιμοποίηση των σωστών λέξεων, δεν είναι για τη «πολιτική ακρίβειας» αλλά η χρησιμοποίηση της διατύπωσης και της γλώσσας, αυτής που οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες, προσπαθούν να προωθήσουν για το κοινωνικό πρότυπο της αναπηρίας, το οποίο το θεωρούν αποδεκτό.

Τα άτομα με αναπηρίες φυσικά είναι αρκετά ευαίσθητα στις αρνητικές έννοιες μερικών εκφράσεων. Η γλώσσα μεταβιβάζει ισχυρά μηνύματα και μπορεί να οδηγήσει σε ανακριβείς ετικέτες που αποκτηνώνει ή ταπεινώνει. Είναι χρήσιμο να δοθεί προσοχή στην επιλογή λέξεων και να ενθαρρυνθούν επίσης όλοι οι μαθητές να είναι ευαίσθητοι στη χρήση γλώσσας τους. Ο παρακάτω κατάλογος είναι δυναμικός και μεταβάλλει τις υποθέσεις και τις πεποιθήσεις για τα άτομα με αναπηρίες :

Χρησιμοποιήστε τους ακόλουθους όρους:

- άτομα με αναπηρίες
- άτομα χωρίς αναπηρίες
- τυφλός
- άτομα με προβλήματα οράσης
- Κωφός (σημειώστε το κεφαλαίο Κ)
- άτομα με προβλήματα ακοής
- μερικώς κωφός
- Κωφοί άνθρωποι που χρησιμοποιούν τη γλώσσα σημαδιών
- δυσκολίες νοητικής υγείας
- χρήστες αναπηρικής καρέκλας
- μαθησιακές δυσκολίες

Μην χρησιμοποιήστε τους ακόλουθους όρους:

- μειονεκτικά άτομα
- σπαστικά άτομα
- οποιαδήποτε λέξη που τελειώνει «... ικος» που προσδιορίζει το άτομο π.χ. «τον επιληπτικό»
- εκπαιδευτικά μη φυσιολογικό)

- συναισθηματικά διαταραγμένο
- σακάτης
- κολλημένος σε αναπηρική καρέκλα
- ένα θύμα...
- να πάσχει από...
- παραμορφωμένος
- καθυστερημένος
- μουγκός
- άλαλος
- ειδικών αναγκών παιδί ή σπουδαστής

Κοινές Φιλοφρονήσεις

- Αποφύγετε τις ετικέτες στους ανθρώπους με ή χωρίς αναπηρίες. Μην κάνετε υποθέσεις για την παρουσία ή την απουσία εξασθένισης, η οποία σε μερικούς ανθρώπους δεν φαίνεται αναπηρίες όπως η επιληψία ή το άσθμα. Οι ιατρικές ετικέτες είναι ανεπιθύμητες και παραπλανητικές δεδομένου ότι κανένας δύο άνθρωπος δεν είναι ίδιος με έναν άλλο. Οι ιατρικές ετικέτες δεν λένε τίποτα για το άτομο και τείνουν να ενισχύσουν τα στερεότυπα των ατόμων με αναπηρίες, όπως *ασθενείς*, *ανίκανα* και *πλήρως εξαρτώμενα* από τους ιατρούς.
- Είναι αποκτήνωση να αναφερόμαστε σε ανθρώπους χαρακτηρίζοντάς τους από μια εξασθένιση. Μην μιλήσετε για έναν *δυσλεκτικό* ή έναν *επιληπτικό* είναι προτιμητέο να πείτε ότι *έχει δυσλεξία* ή *έχει επιληψία*.
- Μην χρησιμοποιήσετε τη λέξη *ανάπηρος* ως ουσιαστικό (τα άτομα με αναπηρίες), υπονοώντας μια ομοιογενή ομάδα χωριστή από το υπόλοιπο της κοινωνίας. Το καθένα άτομο είναι ξεχωριστό και οι άνθρωποι με αναπηρίες δεν αποτελούν μια ενιαία ομάδα.
- Αντιμετωπίστε τους ενήλικους με τον ανάλογο τρόπο για τους ενήλικους και μην τους υπερπροστατεύετε.
- Προσφέρετε τη βοήθεια σε ένα άτομο με αναπηρίες, αλλά να περιμένετε να γίνει αποδεκτή η προσφορά σας προτού βοηθήσετε. Μην υποθέσετε ότι ξέρετε πάντα τον καλύτερο τρόπο βοήθειας, ακούστε πρώτα τις οποιεσδήποτε οδηγίες.
- Μην γελοιοποιήσετε με τη χρησιμοποίηση κοινών εκφράσεων όπως «*βλέπετε τι σημαίνει*» που μπορεί να αφορά την εξασθένιση ενός προσώπου.
- Κάνετε επαφή ματιών και άμεση συζήτηση με το άτομο με αναπηρίες παρά μέσω ενός τρίτου.

- Κάνετε την κατάλληλη φυσική επαφή με τα άτομα με αναπηρίες ανάλογα με την κατάσταση με τον ίδιο τρόπο που θα κάνατε με οποιοδήποτε άλλον.

5.1 Σπουδαστές με σωματικές αναπηρίες

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η σωματική αναπηρία δεν έχει επιπτώσεις στη νοητική ικανότητα ή στη δυνατότητα να υποβληθούν σε επεξεργασία οι πληροφορίες. Οι λεκτικές δυσκολίες και οι σωματικοί περιορισμοί είναι συνήθως το αποτέλεσμα μιας απώλειας ελέγχου της κινητικότητας αλλά οι διαδικασίες της νόησης είναι απρόσβλητες.

Μερικές σωματικές ή ιατρικές αναπηρίες μπορούν να έχουν επιπτώσεις στην επικοινωνία. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να χρειάζεται κάποιο χρόνο για να τελειώσει μια φράση ή μια πρόταση και πρέπει να του δίνεται η άδεια για αυτό. Μπορεί να μην είναι άνετος με τις προφορικές παρουσιάσεις λόγω της αναπηρίας. Όπως με όλες τις καταστάσεις, είναι καλύτερο να συζητηθεί το θέμα με τον ενδιαφερόμενο σπουδαστή και να βρεθεί ο πιο κατάλληλος τρόπος για να αντιμετωπιστεί η επικοινωνία.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ένας σπουδαστής με φυσικές αναπηρίες μπορεί να χρειάζεται να χρησιμοποιήσει περισσότερο χρόνο, σκέψη και ενέργεια για τις καθημερινές δραστηριότητες, συγκρινόμενος με άλλους σπουδαστές. Οι διαδρομές στην πανεπιστημιούπολη για τους χρήστες αναπηρικής καρέκλας είναι συχνά πιο παρακαμπτήριες απ' ό,τι για τα άτομα χωρίς αναπηρίες και χρειάζονται περισσότερο χρόνο να κινηθούν μεταξύ των αιθουσών, ή να χάνουν τα διαλείμματα, λόγω του χρόνου που χρειάζονται για να φτάσουν από ένα μέρος της πανεπιστημιούπολης στην τραπεζαρία και μετά να επιστρέψουν πίσω. Κατά συνέπεια, οι σπουδαστές με αναπηρίες είναι πολύ περισσότερο επιρρεπείς την κούραση.

Ετικέτες:

- Μην χρησιμοποιήσετε την έκφραση «καθηλωμένος σε αναπηρική καρέκλα», μια αναπηρική καρέκλα είναι μια πηγή ικανότητας και ελευθερίας για εκείνους που έχουν ένα πρόβλημα κινητικότητας. Χρησιμοποιήστε την έκφραση «χρήστης αναπηρικής καρέκλας».
- Η μάθηση επάνω σε μια αναπηρική καρέκλα είναι παρόμοια με την μάθηση οποιουδήποτε πρόσωπου με μία διαφορά. Η καρέκλα είναι μέρος του προσωπικού χώρου του σώματος του χρήστη της.
- Μην αγγίζετε ή μην αφαιρέστε την βοήθεια της κινητικότητας ενός προσώπου π.χ., τα δεκανίκια, χωρίς τη συγκατάθεση του προσώπου.
- Κατά την ομιλία σε ένα πρόσωπο σε μια αναπηρική καρέκλα προσπαθήστε να τεθείτε στο ίδιο επίπεδο, παρά να στέκεστε όρθιοι. Εντούτοις, προσπαθήστε να αποφύγετε να εμφανιστεί ως συγκαταβατικό και υπερπροστατευτικό.
- Μην αρπάξετε το πίσω μέρος της αναπηρικής καρέκλας ενός προσώπου για να τους σπρώξετε προς τα εμπρός. Οι χρήστες αναπηρικής καρέκλας μπορούν να κινηθούν με τη βοήθεια της δύναμής τους, αλλά εάν πρέπει να υπερνικήσουν κάποιο εμπόδιο, τότε θα σας ζητήσουν τη βοήθεια σας.

Στρατηγικές Διευκόλυνσης:

- Παρέχετε τον κατάλληλο χρόνο για να συζητηθούν οι ανάγκες με το σπουδαστή πριν από, αλλά και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.
- Αφήστε μεγάλο χρονικό περιθώριο για το σπουδαστή που μετακινείται από μια θέση σε άλλη.
- Ελέγξτε ότι οι αίθουσες διδασκαλίας είναι προσιτές. Ελέγξτε ότι οι ρυθμίσεις για διάταξη των θέσεων επιτρέπουν την πρόσβαση στους χρήστες αναπηρικής καρέκλας. Κάνετε τον ανάλογο έλεγχο επίσης για τη διαδρομή στις αίθουσες. Κάνετε έλεγχο για βαριές πόρτες και τα κράσπεδα. Πόσος χρόνος διαδρομής είναι εκτός κτιρίων. Πόσο επιπλέον χρόνος θα απαιτηθεί εάν βρέξει;
- Εξασφαλίστε ότι οι ανακοινώσεις στον αντίστοιχο πίνακα είναι σε θέσεις στις οποίες ο χρήστης αναπηρικής καρέκλας έχει πρόσβαση.
- Ελέγξτε την ανάγκη για τυχόν εξοπλισμό, ελέγξτε την ανάγκη για ένα ειδικά χώρο στην αίθουσα ή σε διπλανό δωμάτιο. Πιθανόν να χρειαστεί μια διαφορετική διάταξη των θέσεων.
- Ρυθμίσεις εξέτασης: ο σπουδαστής θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο ή έναν γραφέα.

5.2 Σπουδαστές τυφλοί ή με προβλήματα όρασης

Είναι σημαντικό να σκεφτεί ότι για πόσο διάστημα χρησιμοποιεί την όραση ένας σπουδαστής για το υλικό μιας σειράς μαθημάτων και κατά τη διάρκεια της παρουσίασής του. Μερικοί άνθρωποι με θολή όραση, δεν μπορούν να διακρίνουν τις αποστάσεις και την ταχύτητα, ή είναι ανίκανοι να διακρίνουν τα αντικείμενα που έχουν παρόμοια χρώμα ή μορφή. Άλλοι μπορούν να είναι σε θέση να δουν πράγματα που είναι πολύ κοντά αλλά ελάχιστα αυτά που είναι στη μέση ή μακρινή απόσταση, ενώ άλλοι έχουν μια περιορισμένη αντίληψη όρασης (π.χ. σηραγγοειδής όραση). Οι περισσότεροι άνθρωποι που έχουν μια οπτική εξασθένηση μπορεί να έχουν κάποια χρήσιμη όραση, ενώ μια πολύ μικρή αναλογία (περίπου 4%) δεν έχουν καθόλου όραση.

Οι περισσότεροι άνθρωποι χρησιμοποιούν τη όραση ως αρχική πηγή για τη συγκέντρωση των πληροφοριών, όχι μόνο για την ανάγνωση και τη γραφή αλλά και για την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις πρακτικές καθημερινές δραστηριότητες. Αν και η τύφλωση μπορεί να τοποθετήσει έναν σπουδαστή σε σημαντική εκπαιδευτική μειονεκτική θέση, πολλές σειρές μαθημάτων έχουν επιτυχή έκβαση αν γίνουν οι απαραίτητες ρυθμίσεις.

Όχι μόνο οι τυφλοί και αλλά και τα άτομα με προβλήματα όρασης χρησιμοποιούν ένα άσπρο μπαστούνι, διαβάζουν μπράιγ, ή έχουν ένα οδηγό σκυλί. Ένας σπουδαστής με προβλήματα όρασης μπορεί να απαιτήσει νόμιμα τις επιπρόσθετες βοήθειες για ενίσχυση της μάθησης και της διαβίωσης.

Η ακοή διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στη διαδικασία μάθησης των σπουδαστών που έχουν προβλήματα όρασης. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι δεν θα είναι σε θέση να διακρίνουν τη νοηματική γλώσσα ή τις εκφράσεις του προσώπου, η παρακολούθησή τους στηρίζεται στα ακουστικά ερεθίσματα όπως η χροιά, ο τόνος, και η ένταση της φωνής. Εάν υφίσταται θόρυβος από τσαλάκωμα χαρτιών, η πολλές ομιλίες ταυτόχρονα, τότε δεν μπορούν να τα έγγραφα ένα ή οι στροφές μακριά ταυτόχρονα μιλώντας, ή αποτυγχάνουν να αναγνωρίσουν προφορικά σημεία της παράδοσης, οπότε αυτό μπορεί να εκληφθεί ως έλλειψη ενδιαφέροντος.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ:

- Στις τυχαίες συναντήσεις, συστήστε τόσο τον εαυτό σας, όσο και τους άλλους που είναι παρόντες αναφέροντας και τη σχετική θέση τους ως προς εσάς.
- Μην υποθέσετε αυτόματα ότι το πρόσωπο χρειάζεται τη βοήθειά σας. Κατά την προσφορά της βοήθειας σε ένα πρόσωπο με προβλήματα όρασης να τους ρωτήστε άμεσα τι πρέπει να κάνετε, αλλά γενικά, τους προσφέρετε το βραχίονά σας. Πρέπει να το καθοδηγήσετε και όχι να το σύρετε.
- Όταν καθοδηγείται κάποιον, δώστε σαφείς οδηγίες και περιγραφές, π.χ., «ένα βήμα προς τα επάνω» και όχι μόνο «ένα βήμα».

- Κατά την προσφορά ενός καθίσματος, τοποθετήστε το χέρι του προσώπου στην πλάτη ή το μπράτσο της καρέκλας και πέστε τους τι έχετε κάνει.
- Στις συνομιλίες μιας ομάδας να αναφέρονται οι συνομιλητές με το όνομα τους για να εισαχθούν στη συζήτηση.
- Μην αφήσετε κάποιο ένα κενό διάστημα όταν μιλάτε. Ενημερώστε τους πότε τελειώνετε την συζήτηση ή πότε απομακρύνεστε.
- Στην υποδοχή κάποιου σε ένα δωμάτιο που δεν το έχει επισκεφτεί ποτέ πριν, δώστε μια συνοπτική περιγραφή «της γεωγραφίας του» (μορφή, μέγεθος, παράθυρο, πόρτες) και του περιεχομένου (έπιπλα, άνθρωποι).
- Μιλήστε στον ιδιοκτήτη οδηγού-σκύλου εάν για τη δύσκαμπτη λαβή που βρίσκεται κατά μήκος της πλάτης του σκυλιού, χρειάζεται βοήθεια.
- Αφήστε τις πόρτες είτε τελείως ανοικτές, είτε τελείως κλειστές.

Στρατηγικές Διευκόλυνσης:

- Οι περισσότεροι σπουδαστές έχουν έναν συγκεκριμένο τρόπο επικοινωνίας χρησιμοποιώντας την μαγνητοφώνηση, την εκτύπωση με μεγάλους χαρακτήρες, την γραφή μπράιγ, ψηφιακή καταγραφή μέσου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ή συνδυασμό αυτών.
- Η μεγάλη εκτύπωση είναι υλικό που τυπώνεται χρησιμοποιώντας μεγάλους χαρακτήρες. Το ελάχιστο είναι η 14 γραμματοσειρά και η συνιστάμενη είναι η 16-18 γραμματοσειρά. Μπορεί να παραχθεί από τη μεγέθυνση των φωτοτυπιών ή μεγαλύτερη εκτύπωση άμεσα από τον υπολογιστή. Το τελευταίο είναι προτιμητέο, δεδομένου ότι η ποιότητα της τυπωμένης ύλης είναι πολύ καλύτερη. Εντούτοις, πολλοί σπουδαστές το βρίσκουν δύσκολο να διαβάσουν τη μεγάλη τυπωμένη ύλη διότι ανακαλύπτουν ότι η συγκέντρωσή τους μειώνεται γρήγορα.
- Μερικοί σπουδαστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα CCTV (κλειστού κυκλώματος TV) που προσφέρει μια μεγέθυνση της σελίδας επάνω σε μια οθόνη. Μπορούν επίσης να βρουν χρήσιμο να χρησιμοποιήσουν ένα πακέτο λογισμικού, στους υπολογιστές, που μεγεθύνει την τυπωμένη ύλη (παραδείγματος χάριν, τα παράθυρα της Microsoft έχουν στις επιλογές την δυνατότητα να επιτρέπουν τις αλλαγές στην ανάλυση, το χρώμα και το μέγεθος στην οθόνη.
- Μερικοί σπουδαστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα μαγνητόφωνο ή ένα ψηφιακό όργανο καταγραφής για να καταγράψουν τις συζητήσεις. Αυτό σημαίνει ότι ο σπουδαστής πρέπει να στηριχθεί σε ακουστικές πληροφορίες, που απαιτεί τις δεξιότητες της συγκέντρωσης και της μνήμης και την πρακτικής.

Επίσης, είναι δυσκολότερο να ανιχνευθεί το υλικό και ο σπουδαστής επομένως πρέπει έχει καλές οργανωτικές ικανότητες.

- Μερικά εξαιρετικά πακέτα λογισμικού έχουν αναπτυχθεί πρόσφατα όσον αφορά την αναγνώριση φωνής (π.χ. Dragon Dictate ή ViaVoice (MAC) αν και αυτά απαιτούν κατάρτιση και πρακτική. Επίσης υπάρχει διαθέσιμο ένας ακουστικός ορθογράφος, το Texthelp.
- Μερικοί σπουδαστές μπορεί να χρειαστούν ένα άλλο άτομο που να κρατά σημειώσεις.
- Ενθαρρύνετε τους σπουδαστές να κάθονται όπου μπορούν καλύτερα να ακούσουν. Θυμηθείτε ότι εάν έχει ένα σκύλο-οδηγό ίσως θα χρειαστεί ένα επιπλέον διάλειμμα, για το ζώο. Επίσης, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι συμμαθητές καταλαβαίνουν ότι το σκυλί εργάζεται και δεν πρέπει να του φέρονται ως κατοικίδιο και να το ταΐζουν.
- Κρατήστε τους διαδρόμους και τους ανοιχτούς χώρους απαλλαγμένους από εμπόδια και ελέγξτε για τυχόν προεξοχές στο ύψος της κεφαλής.
- Εξασφαλίστε ότι ο φωτισμός είναι καλός, οι μικρές ρυθμίσεις μπορούν να κάνουν μια τεράστια διαφορά. Οι ρυθμίσεις διαφέρουν από πρόσωπο σε πρόσωπο. το έντονο φως μπορεί να είναι εξίσου προβληματικό όσο και η βαθιά σκιά. Συζητήστε τις μεμονωμένες ρυθμίσεις με το σπουδαστή. Οι μικρές ρυθμίσεις μπορούν να κάνουν μια τεράστια διαφορά και είναι γενικά ανέξοδες π.χ., η χρήση ενός ροοστάτη για τον φωτισμό. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να σταθούν σε μια καλώς φωτισμένη θέση που να βλέπει τους σπουδαστές και όχι με την πλάτη τους στο παράθυρο ώστε το πρόσωπο τους να φαίνεται ως σκιά.
- Δώστε ακριβείς οδηγίες και λεπτομερείς εξηγήσεις. Οι σπουδαστές με τα προβλήματα όρασης δεν μπορεί να έχουν το εύρος της εμπειρίας για να κάνουν το ίδιο είδος προφορικές παρουσιάσεις με αυτές που έχουν οι βλέποντες σπουδαστές.
- Οι διαγωνισμοί, η εργασία στην ύπαιθρο και τα τεστ, θα απαιτήσουν πρόσθετες ρυθμίσεις. Οι σπουδαστές μπορεί να χρειαστούν μεγάλες εκτυπώσεις, έναν αναγνώστη, έναν γραφέα, ή το πρόσθετο εξοπλισμό όπως ένας σαρωτή (scanner) ή ένα PC σε χωριστό δωμάτιο. Μπορεί να χρειαστούν να εξασκηθούν στα βοηθήματα αυτά πριν από τις εξετάσεις.
- Προετοιμάξετε να κάνετε προφορικές εναλλακτικές λύσεις εάν η γραπτή εργασία δεν είναι ουσιαστική. Μπορεί ο σπουδαστής να υποβάλει μια εργασία online.
- Διαβάστε μεγαλοφώνως ότι γράφονται σε διαφάνειες ή στο PowerPoint. Σιγουρευτείτε ότι το υλικό των μαθημάτων είναι

διαθέσιμα πολύ πριν την παράδοση σε μεγάλη εκτύπωση για εκείνους τους σπουδαστές με πρόβλημα όρασης. Η παροχή των υλικών εκ των προτέρων θα επιτρέψει στο σπουδαστή να τα μετατρέψει σε μπράιγ ή σε να τα μαγνητοφωνήσει.

- Μερικοί σπουδαστές με μικρά προβλήματα όρασης μπορούν να υιοθετήσουν μια αδέξια νοηματική γλώσσα όταν διαβάζουν ή γράφουν γιατί λειτουργεί καλύτερα για αυτούς.
- Παρέχετε τους καταλόγους βιβλίων πριν από την έναρξη των μαθημάτων για εκείνους τους σπουδαστές που πρέπει να κάνουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις είτε με μαγνητοταινία είτε σε Braille.

5.3 Σπουδαστές κωφοί ή βαρήκοοι

Οι σπουδαστές με προβλήματα ακοής στηρίζονται στην όραση τους για πληροφορίες. Η επικοινωνία θα είναι πρώτιστα οπτική, ανάγνωση, χειλιανάγνωση ή η νοηματική γλώσσα ή μια μορφή αγγλικών που χρησιμοποιούν λεξιλόγιο από τη βρετανική νοηματική γλώσσα (BSL) το αποκαλούμενο Sign Supported English (SSE). Σε μερικές περιπτώσεις οι σπουδαστές θα μπορούν να χρησιμοποιούν ραδιόφωνα, μικρόφωνα και ακουστικά. Σημειώστε ότι μερικές από τις δυσκολίες των κωφών σπουδαστών μπορούν να είναι πολιτισμικές. Η φωνολογία και η ορθογραφία της αγγλικής γλώσσας είναι πολύ διαφορετικές από την βρετανική νοηματική γλώσσα η οποία είναι βασισμένη στην κίνηση.

Πολλοί κωφοί και βαρήκοοι σπουδαστές χρησιμοποιούν ακουστικά ακόμα και όταν χρησιμοποιούν και άλλες μορφές επικοινωνίας. Αυτά λειτουργούν με την ενίσχυση του ήχου, αλλά καθώς όλοι οι ήχοι ενισχύονται εξίσου, ο παρασιτικός θόρυβος θα δημιουργεί προβλήματα.

Ετικέτες:

- Εάν είστε με κάποιον που μπορεί να κάνει χειλιανάγνωση (μόνο 3 από τις 10 λέξεις είναι ορατές στα χείλια):
 - κοιτάξτε τον απευθείας
 - κρατήστε τον κανονικό ρυθμό ομιλίας αλλά επιβραδύνετε ελαφρώς
 - χρησιμοποιείτε την έκφραση του προσώπου, τη γλώσσα του σώματος και τις χειρονομίες, όπου απαιτείται
 - κρατήστε το κεφάλι σας στη σωστή θέση κατά την ομιλία
 - εξασφαλίστε ότι το στόμα σας δεν είναι κρυμμένο πίσω από ένα χέρι, μια γενειάδα, ή ένα τσιγάρο και ότι δεν μασάτε.
- Μην κάνετε υποθέσεις για τη δυνατότητα του προσώπου να επικοινωνήσει ή τον τρόπο με τον οποίο το κάνουν. Πάντα εξακριβώστε ποιο μέσο επικοινωνίας το πρόσωπο σκοπεύει να χρησιμοποιήσει. Εάν μια πρόταση δεν ακούστηκε ή παρανοήθηκε, η τελευταία λύση είναι να την γράψετε.
- Εξασφαλίστε ότι φωτίζεται αρκετά το πρόσωπό σας όταν μιλάτε.
- Εάν υπάρχει ένας γνώστης της νοηματικής γλώσσας (διερμηνέας) που συνεργάζεται με ένα κωφό πρόσωπο, εσείς πρέπει να αντιμετωπίζετε και να μιλάτε πάντα στο κωφό πρόσωπο.
- Θυμηθείτε ότι το να φωνάζεις δεν βοηθά. Η αυξανόμενη ένταση δεν προσφέρει τίποτα περισσότερο.
- Όταν επιθυμείτε να μιλήσετε, σιγουρευτείτε ότι έχετε την προσοχή του κωφού προσώπου και ότι κοιτάζει προς εσάς. Προκειμένου να

προσελκύσετε την προσοχή τους, κάντε μια χειρονομία ή ένα ευγενικό άγγιγμα στον ώμο.

- Προσπαθήστε να περιορίσετε στο ελάχιστο τον θόρυβο που υπάρχει στην ομάδα εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη να εξασφαλίσετε (Book) τον κατάλληλο χώρο.

Στρατηγικές διευκόλυνσης:

- Οι άνθρωποι που στηρίζονται στα μάτια τους για «να ακούσουν» δεν θα είναι σε θέση να κρατούν σημειώσεις καθώς επίσης και να κάνουν χειλιανάγνωση ή να παρακολουθούν έναν διερμηνέα, γι' αυτό είναι χρήσιμο να δοθούν οι σημειώσεις ή ο ίδιος να φροντίσει για αντίγραφα από έναν άλλο σπουδαστή.
- Μην μιλάτε στην ομάδα με την πλάτη σας προς αυτούς ενώ γράφετε στον πίνακα. Αποφύγετε να περπατάτε στην τάξη εκτός αν έχετε τη δυνατότητα να βλέπετε τον κωφό σπουδαστή καθώς μιλάτε.
- Εάν έχετε γενειάδα ή μουστάκι φροντίστε να είναι περιποιημένα.
- Οι σημαντικές ανακοινώσεις, οι βασικές έννοιες και οι επιστημονικοί όροι πρέπει να γράφονται στον πίνακα ή να δίδονται σε φυλλάδιο.
- Θυμηθείτε ότι η ακατανόητη ομιλία δεν είναι μια αντανάκλαση της διανοητικής δυνατότητας ή της κατανόησης. Ενθαρρύνετε τους σπουδαστές να συμμετέχουν στις συζητήσεις. Να είστε υπομονετικοί, φιλικοί και δώστε τον κατάλληλο χρόνο για να πραγματοποιηθεί η επικοινωνία.
- Οι κωφοί σπουδαστές μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες με τη γραμματική. Δε θα αντιμετωπίσουν τέτοιες δυσκολίες με την πρώτη τους γλώσσα δηλ. τη νοηματική.
- Εξετάστε ποια είναι η καλύτερη θέση για έναν διερμηνέα για να σταθεί ή να καθίσει, έτσι ώστε να μην αποσπά την προσοχή από την υπόλοιπη ομάδα. Συζητήστε το με το σπουδαστή.
- Μερικοί σπουδαστές μπορεί να χρειαστεί να μαγνητοφωνήσουν την διδασκαλία, άλλοι να χρειαστούν κάποιον να κρατά σημειώσεις ή έναν διερμηνέα. Βρείτε χρόνο για έναν διερμηνέα και ενημερωθείτε για τις καθυστερήσεις των μεταφράσεων, π.χ. κατά τη διάρκεια των ερωτήσεων να δίνετε ο κατάλληλος χρόνος στον κωφό σπουδαστή να απαντήσει. Επιτρέψτε μικρά διαλείμματα κατά τη διάρκεια πολύωρων μαθημάτων για να ξεκουραστεί ο διερμηνέας - η μετάφραση είναι κουραστική.
- Η ομαδική εργασία μπορεί να είναι δύσκολη για τους ανθρώπους που είναι κωφοί δεδομένου ότι δεν ξέρουν ποιος μιλά και έτσι που να προσέξουν εκτός αν ένας διερμηνέας νοηματικής γλώσσας είναι

παρών. Η περιφορά ενός μικροφώνου μπορεί να βοηθήσει, αλλά και οι σπουδαστές πρέπει να βοηθήσουν κάνοντας μια χειρονομία, όταν μιλούν.

- Εάν ένας διερμηνέας είναι απαραίτητος, ο δάσκαλος/ο εκπαιδευτής θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι ο ρυθμός της παράδοσής τους πρέπει να τροποποιηθεί και να προσαρμοστεί σε αυτό, και να δώσει πρόσθετο χρόνο για την παράδοση των μαθημάτων στον κωφό σπουδαστή.

5.4 Σπουδαστές με μαθησιακές δυσκολίες και δυσλεξία

Οι μαθησιακές δυσκολίες είναι συγκεκριμένες για κάθε άτομο ξεχωριστά και μπορούν να διαγνωσθούν σε ανθρώπους όλων των επιπέδων νοημοσύνης. Μια συγκεκριμένη μαθησιακή δυσκολία μπορεί να παρουσιαστεί με διαφορετικούς τρόπους, παραδείγματος χάριν, στην ορθογραφία, στην κατανόηση κειμένου, στον ρυθμό της ανάγνωσης, στο επίπεδο μαθηματικών γνώσεων, στις οργανωτικές δεξιότητες, στην κατανόηση της έννοιας του διαστήματος/του χρόνου, στη γραφή, ή στις κοινωνικές δεξιότητες. Η πίεση, το άγχος επιδεινώνει αυτές τις δυσκολίες και μια από τις απογοητευτικές πτυχές και για το άτομο και για το δάσκαλό τους μπορεί να είναι η ασυνέπεια στην προσπάθεια αυτή με την πάροδο του χρόνου.

Ετικέτες:

- Αποφύγετε να συζητάτε τα προβλήματα του σπουδαστή μπροστά σε άλλους σπουδαστές - τηρήστε την εμπιστευτικότητα.
- Να είστε διακριτικοί και μην δημιουργείτε θέματα για τους σπουδαστές που χρειάζονται την πρόσθετη υποστήριξη.

Στρατηγικές διευκόλυνσης:

- Μερικοί δυσλεκτικοί σπουδαστές βρίσκουν το νέο λογισμικό αναγνώρισης φωνής (π.χ. Dragon Dictate ή ViaVoice (Mac) εξαιρετικά χρήσιμο, αν και αυτά απαιτούν κάποια κατάρτιση και πρακτική εξάσκηση. Επίσης διαθέσιμος είναι ένας φωνητικός ορθογράφος, «Texthelp!» Ελέγξτε ότι οι σπουδαστές γνωρίζουν για τη διαθεσιμότητα τέτοιας τεχνολογίας.
- Χρησιμοποιήστε τις πρόσθετες οπτικές παρουσιάσεις όπως το PowerPoint, OHPs, διαγράμματα, νοητικούς χάρτες.
- Παρέχετε συνοπτικές, σαφείς περιλήψεις των πληροφοριών προφορικά ή γραπτά όποτε είναι δυνατόν - δώστε έναν νοητικό χάρτη του μαθήματος.
- Προσπαθήστε να υποβάλετε τις ερωτήσεις με έναν απλό τρόπο. Μια ασήμαντη περίληψη ή η χρήση τυποποιημένης γλώσσας μπορεί να οδηγήσει σε σύγχυση. Παρέχετε καταλόγους φυλλαδίων βασικών εννοιών, ειδικών όρων και τεχνικής επαγγελματικής γλώσσας.
- Το γεγονός ότι δεν είναι σε θέση να διαβάσει συνδέεται ακόμα στα μυαλά μερικών ανθρώπων με την έννοια του κουτού ανθρώπου. Αυτό είναι ένα στίγμα που τον καθιστά ευαίσθητο. Πολλοί σπουδαστές που έχουν δυσλεξία έχουν το αίσθημα της χαμηλής αυτοεκτίμησης και χρειάζονται θετικές ενισχύσεις και ενθάρρυνση.
- Επιτρέψτε τη χρήση των ψηφιακών οργάνων καταγραφής κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

- Οι σπουδαστές με αυτό το είδος δυσκολίας δεν είναι οπτικά ανάπηροι. Πράγματι, μερικοί προσβάλλονται με τη χρήση του όρου «ανάπηροι» σε σχέση με τον εαυτό τους. Είναι σημαντικό το προσωπικό να είναι ευαίσθητο στις ανάγκες των ατόμων που δέχονται συχνά λίγη συμπόνια δεδομένου ότι δεν υπάρχει καμία ορατή ένδειξη των δυσχερειών τους.

5.5 Σπουδαστές με δυσκολίες λόγου και ομιλίας

Μερικοί σπουδαστές δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν μέσω του λόγου. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην ανικανότητα να αρθρώσουν ήχους, ή σε ένα πρόβλημα με την κατανόηση ή την «τοποθέτηση» των σκέψεων στις προφορικές ή γραπτές λέξεις. Η δυσκολία μπορεί να μην είναι αμέσως προφανής δεδομένου ότι μερικοί άνθρωποι παρουσιάζουν γλωσσική ευχέρεια στην κατανόηση ή στην ομιλία για συγκεκριμένα ζητήματα, αλλά έχουν σημαντικά προβλήματα με αφηρημένα έννοιες.

Για άλλους η δυσκολία είναι προφανής, παραδείγματος χάριν, εάν ο σπουδαστής έχει σοβαρό τραύλισμα. Οι αιτίες των δυσκολιών επικοινωνίας δεν είναι γνωστές, ή μπορούν να συνδεθούν με τέτοιους όρους όπως την εγκεφαλική παράλυση που μπορεί να έχει επιπτώσεις σε οποιοσδήποτε ομάδες μυών συμπεριλαμβανομένων εκείνων του προσώπου.

Από την στιγμή που η μάθηση περιλαμβάνει κάποιο επίπεδο επικοινωνίας, συνήθως μέσω της ομιλίας, οποιαδήποτε δυσκολία σε αυτήν την περιοχή μπορεί να είναι αγχωτική και να οδηγήσει σε απομόνωση.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ:

Να είστε υπομονετικοί και να δίνετε σ' αυτά τα άτομα το χρόνο να ολοκληρώσουν αυτό που επιθυμούν να πουν.

Μερικοί εκτιμούν τη βοήθεια για να ολοκληρώσουν τις προτάσεις τους - ελέγξτε την πρόθεση του σπουδαστή.

Μερικοί μπορεί να επιθυμήσουν να επικοινωνήσουν μέσω του υπολογιστή

Εκείνοι με γλωσσικές δυσκολίες σχετικά με τη κατανόηση των εννοιών, μπορούν να έχουν πρόβλημα στην κατανόηση των ερωτήσεων ή τις απαιτήσεις ενός στόχου - να είστε υπομονετικοί, δώστε άφθονο χρόνο για να αφομοιωθούν οι πληροφορίες.

Στρατηγικές διευκόλυνσης:

- Αναγνωρίστε τις δυνατότητες του σπουδαστή - έχει ένα λεκτικό πρόβλημα όχι απαραίτητα ένα χαμηλό δείκτη νοημοσύνης
- Οι σπουδαστές με τέτοιες δυσκολίες μπορούν να βρουν τα ατομικά σεμινάρια και τις ομαδικές εργασίες πιο δύσκολα από ότι οι άλλοι σπουδαστές και μπορεί να χρειαστούν χρόνο να κερδίσουν την εμπιστοσύνη. Οι δάσκαλοι μπορούν να βοηθήσουν με το να

υποβάλουν ερωτήσεις που αρχικά απαιτούν μόνο συνοπτικές απαντήσεις.

- Η πίεση επιδεινώνει συχνά το πρόβλημα. Δώστε μεγάλη ενθάρρυνση και υποστήριξη.
- Το να ακούς κάποιον να αγωνίζεται να μιλήσει μπορεί να οδηγήσει σε στενοχώρια. Κρατήστε την ηρεμία σας και προσέξτε τα χείλια του ατόμου.
- Οι αξιολογήσεις που βασίζονται στον προφορικό λόγο ή τη συζήτηση πρέπει να τροποποιηθούν.
- Ελέγξτε με το σπουδαστή εάν θα επιθυμούσε ή όχι να συζητήσετε με τους άλλους σπουδαστές τους ιδιαίτερους τρόπους με τους οποίους μπορούν να είναι χρήσιμοι στα ομαδικά μαθήματα. Ο σπουδαστής μπορεί να επιθυμεί να το κάνει ο ίδιος, αλλά αυτό πρέπει να διευκρινιστεί εκ των προτέρων.

5.6 Σπουδαστές με παθολογικά προβλήματα

Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν εμπειρία από διάφορα είδη ασθενειών σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, αλλά συνήθως αυτά είναι προσωρινής φύσης. Μερικοί άνθρωποι, εντούτοις, πάσχουν από πολύχρονες παθήσεις ή από παθήσεις εφ' όρου ζωής που εμφανίστηκαν κατά τη γέννησή τους ή έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Τα αποτελέσματα εξαρτώνται από την ηλικία του προσώπου, τις περιστάσεις και τη φύση των παθήσεων.

Πολλοί επηρεάζονται επίσης από το άγχος και το περιβάλλον. Για κάποιους αυτά προκαλούν φυσικές ή αισθητηριακές ανικανότητες αλλά για πολλούς άλλους επηρεάζεται πιο πολύ η αντοχή τους. Αυτό σημαίνει ότι είναι σημαντικό να προγραμματίζεται έτσι το μάθημα, ώστε ο φόρτος εργασίας να είναι ομοιόμορφα διανεμημένος. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, όταν οι σπουδαστές χρειάζονται χρόνο για να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις των νέων μαθημάτων.

Οι σπουδαστές με αυτές τις παθήσεις δεν μπορούν να δουν τον εαυτό τους σαν να έχουν αναπηρία και δεν σημειώνουν στην αίτηση υποψηφιότητάς τους για τα μαθήματα ότι έχουν ιδιαίτερες ανάγκες. Οι άνθρωποι με τέτοιες παθήσεις μπορούν επίσης να αντιμετωπίσουν την ιδιαίτερη προκατάληψη από τους γύρω τους και αυτό μπορεί επίσης να τους εμποδίσει να κάνουν γνωστή την πάθησή τους. Είναι επομένως ιδιαίτερα σημαντικό οι δάσκαλοι να είναι συμπονετικοί ως προς τους σπουδαστές με τέτοιες κρυμμένες ειδικές ανάγκες.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ:

- Αποφύγετε τη συζήτηση για το πρόβλημα του σπουδαστή μπροστά σε άλλους σπουδαστές - τηρήστε την εμπιστευτικότητα.
- Να είστε διακριτικοί, μην κάνετε ζήτημα για τους σπουδαστές που πρέπει να αφήσουν την τάξη προσωρινά, παραδείγματος χάριν, για να φάνε κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή που πρέπει να κάνουν συχνά ταξίδια για να φροντίσουν τις προσωπικές τους ανάγκες.
- Μερικοί σπουδαστές χρειάζονται ένα ιδιωτικό χώρο για τη λήψη του φαρμάκου συμπεριλαμβανομένων και των ενέσεων ενώ άλλοι μπορεί να χρειαστούν ένα χώρο για ξεκούραση.

Στρατηγικές διευκολύνσεων:

- Εάν ένας δάσκαλος θεωρεί ότι η υγεία ενός σπουδαστή δεν είναι καλή μπορεί να φανεί χρήσιμο να του μιλήσει για αυτό. Οι δάσκαλοι δεν πρέπει, φυσικά, να προτείνουν εναλλακτικές θεραπείες από την προτεινόμενη ιατρική θεραπεία, εντούτοις, εάν η υπάρχουσα θεραπεία φαίνεται να είναι ανεπαρκής, θα μπορούσε να συστηθεί μια επίσκεψη στο γιατρό τους.
- Το άγχος από τις νέες καταστάσεις ή η πίεση μπορεί να έχουν επιπτώσεις στους ανθρώπους, πχ σε εκείνους που έχουν άσθμα.

Προσπαθήστε να κάνετε το σπουδαστή να αισθάνεται άνετα, σίγουρος και ευπρόσδεκτος,. Η βοήθεια στους σπουδαστές για να προετοιμαστούν για τις εξετάσεις ή η βοήθεια στις αναθέσεις των εργασιών είναι πιθανό να βοηθήσει αρκετά ώστε να περιοριστεί το άγχος.

- Το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει μερικές παθήσεις, πχ η σκόνη, ο καπνός, ή η υγρασία μπορεί να προκαλέσουν εμφάνιση του άσθματος. Οι σπουδαστές είναι πιθανό να έχουν το φάρμακο μαζί τους, αλλά οι δάσκαλοι πρέπει να ξέρουν πώς θα παρασχεθεί βοήθεια εάν αυτό κριθεί απαραίτητο.
- Η διατροφή και «τα διαλλείματα» είναι σημαντικά μέρη της θεραπείας μερικών παθήσεων, και αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη.
- Οι σπουδαστές δεν μπορούν να εκτιμήσουν το επίπεδο πίεσης που η επί τόπου εργασία μπορεί να προκαλέσει, και λίγοι σπουδαστές με ιατρική πάθηση φαίνονται να έχουν ιδιαίτερες ανάγκες. Οι δάσκαλοι πρέπει επομένως να χειρίζονται με ευαισθησία τις πρόσθετες εργασίες που απαιτούν από τους σπουδαστές και να είναι προετοιμασμένοι ώστε να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθήσουν όταν αυτό χρειαστεί.
- Για μερικούς ανθρώπους, τα ζητήματα υγείας και ασφάλειας πρέπει να εξεταστούν, αν και οι άνθρωποι με ιατρικές παθήσεις τείνουν να έχουν μια πολύ ρεαλιστική αντίληψη των περιορισμών τους αλλά για άλλους όπως πχ για τους ανθρώπους με επιληψία, ίσως είναι απαραίτητο να συζητηθεί η ασφάλεια ορισμένων δραστηριοτήτων και πιο συγκεκριμένα, δραστηριότητες που αφορούν στα εργαστηριακά μαθήματα και στις πρακτικές ασκήσεις.

5.7 Σπουδαστές με μη ορατές ή ψυχικές διαταραχές

Είναι σημαντικό να γίνει γνωστό ότι μερικές παθήσεις στις σχετικά στενές επαφές της καθημερινής ζωής είναι αόρατες στους άλλους. Εντούτοις, οι παθήσεις, όπως χρόνιες ασθένειες, επιληψία, ή ψυχιατρικά προβλήματα μπορούν να επηρεάσουν την καθημερινότητα ενός προσώπου. Μερικές από τις συνηθέστερες διαγνωσθέντες μακροχρόνιες παθήσεις που μπορεί να έχουν επιπτώσεις στους σπουδαστές είναι:

αρθρίτιδα	πολλαπλή σκλήρυνση
άσθμα	καρκίνος
διαβήτης	μυϊκή δυστροφία
επιληψία	κυστική ίνωση
ναρκοληψία	Εγκεφαλικά νοσήματα
χρόνιος πόνος	ψυχιατρικές ασθένειες
VIH/aids	ασθένεια Crohn

Από πολλές απόψεις, οι παρενέργειες της πάθησης είναι αυτές που προκαλούν τον κίνδυνο παρά η ίδια η ιατρική πάθηση. Παραδείγματος χάριν, ένας σπουδαστής μπορεί να είναι επιρρεπής στην κούραση ή στην πίεση ή σε άλλα φάρμακα και αυτό μπορεί να προκαλέσει υπνηλία ή και αδυναμία συγκέντρωσης.

Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για τις διαφορετικές ασθένειες και τις ιατρικές παθήσεις πρέπει να κατανοηθούν πλήρως από την πλευρά των πιθανών παρενεργειών τους. Οι δάσκαλοι θα πρέπει να τα συζητήσουν με τους σπουδαστές τους για να αποφύγουν τις δυσάρεστες εκπλήξεις όπως τις απροσδόκητες δοκιμασίες και συναντήσεις.

Για πολύ λίγους ανθρώπους, τα ζητήματα υγείας και ασφάλειας πρέπει να εξεταστούν, αν και οι άνθρωποι με τις ιατρικές παθήσεις τείνουν να έχουν μια πολύ ρεαλιστική εικόνα των περιορισμών τους.

Ετικέτες:

- Αποφύγετε τη συζήτηση για την πάθηση του σπουδαστή μπροστά σε άλλους σπουδαστές - τηρήστε την εμπιστευτικότητα.
- Να είστε διακριτικοί, μην κάνετε ζήτημα για τους σπουδαστές που πρέπει να αφήσουν την τάξη προσωρινά, παραδείγματος χάριν, για να φάνε κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή που πρέπει να κάνουν συχνά ταξίδια για να φροντίσουν τις προσωπικές τους ανάγκες
- Μερικοί σπουδαστές χρειάζονται ένα ιδιωτικό χώρο για τη λήψη του φαρμάκου συμπεριλαμβανομένων και των ενέσεων ενώ άλλοι μπορεί να χρειαστούν ένα χώρο για ξεκούραση.

Στρατηγικές διευκολύνσεων:

- Το άγχος από τις νέες καταστάσεις ή η πίεση μπορεί να έχουν επιπτώσεις στους ανθρώπους, πχ σε εκείνους που έχουν άσθμα. Προσπαθήστε να κάνετε το σπουδαστή να αισθάνεται άνετα, σίγουρος και ευπρόσδεκτος
- Το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει μερικές παθήσεις, πχ η σκόνη, ο καπνός, ή η υγρασία μπορεί να προκαλέσουν εμφάνιση του άσθματος. Οι σπουδαστές είναι πιθανό να έχουν το φάρμακο μαζί τους, αλλά οι δάσκαλοι πρέπει να ξέρουν πώς θα παρασχεθεί βοήθεια εάν αυτό κριθεί απαραίτητο.
- Οι σπουδαστές μπορεί να αναγκαστούν να χάσουν τα μαθήματά τους εξαιτίας των προβλημάτων υγείας. Οι δάσκαλοι μπορούν να βοηθήσουν τους σπουδαστές να συμβαδίζουν με τα μαθήματα, εξασφαλίζοντας ότι λαμβάνουν αντίγραφα των φυλλαδίων ή τις σημειώσεις των μαθημάτων
- Εάν οι σπουδαστές είναι σε θέση να εργαστούν για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα, επιτρέψτε κάποια παράταση για την υποβολή των εργασιών - αλλά προσέξτε - αυτό μπορεί να δημιουργήσει ένα μεγάλο πρόβλημα και οι σπουδαστές να καταλήξουν να χρωστούν την εργασία για ένα πολύ μεγάλο διάστημα
- Βοηθήστε τους σπουδαστές για να διαχειριστούν το χρόνο τους και να οργανώσουν την εργασία τους, επιμερίστε τους στόχους
- Αυτό που θα ήταν ίσως χρήσιμο είναι να οριστεί ένας «φίλος» στην ομάδα που θα παράσχει τις σημειώσεις τους για φωτοαντίγραφα στο σπουδαστή που είναι απών.

5.8 Σπουδαστές με νοητικές δυσκολίες

Αν και ο καθένας περνάει περιόδους πίεσης και στεναχώριας, η αντίδραση μερικών ανθρώπων σε αυτές τις περιόδους είναι τόσο σοβαρή που αναπτύσσουν φυσικά ή συμπεριφοριστικά συμπτώματα. Για άλλους οι ιατρικές παθήσεις είναι η αιτία συμπεριφορών όπως, η επιθετικότητα, την παραίτηση, ή η ιδεοληπτική επανάληψη.

Μερικοί άνθρωποι γεννιούνται με αυτά τα είδη δυσκολιών (π.χ. σύνδρομο Asperger) ενώ άλλοι τις αποκτούν (π.χ. κατάθλιψη). Μερικές παθήσεις είναι προσωρινές και μπορούν να αντιμετωπιστούν επιτυχώς με φάρμακα, με ξεκούραση και την παροχή συμβουλών. Άλλες είναι μακροχρόνιες και το άτομο μπορεί να ζήσει τις περιόδους καλής υγείας διανθισμένες με προβλήματα υγείας.

Οι άνθρωποι με τις νοητικές δυσκολίες στερούνται αυτοπεποίθησης. Είναι ουσιαστικό ότι οι δάσκαλοι πρέπει να το αναγνωρίζουν και να δείχνουν την εκτίμησή τους στο σπουδαστή και αυτό θα έχει μια θετική έκβαση γιατί θα οδηγήσει σε αποτελεσματική μάθηση.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ:

- Αποφύγετε τη συζήτηση για την πάθηση του σπουδαστή μπροστά σε άλλους σπουδαστές - τηρήστε την εμπιστευτικότητα.
- Να είστε διακριτικός και να μην κάνετε ζήτημα το θέμα των απουσιών ενός σπουδαστή. Να είστε υπομονετικός και να παραμένετε ήρεμος.
- Μερικοί σπουδαστές χρειάζονται ένα ιδιωτικό χώρο για τη λήψη του φαρμάκου συμπεριλαμβανομένων και των ενέσεων ενώ άλλοι μπορεί να χρειαστούν ένα χώρο για ξεκούραση.

Στρατηγικές διευκολύνσεων:

- Οι άνθρωποι με τις νοητικές δυσκολίες έχουν δοκιμάσει συχνά την απόρριψη από εκείνους που δεν έχουν καταλάβει τις ανάγκες τους. Καθιερώνοντας μια σχέση με πολύ ενθάρρυνση μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη. Στόχος σας πρέπει να είναι να συζητηθεί το θέμα όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένα με τον σπουδαστή προκειμένου να ανακαλύψει σε ποιες καταστάσεις αισθάνεται πιο άνετα και μπορεί να αντεπεξέλθει.
- Μερικές φορές οι άνθρωποι θα αποσυρθούν ή θα αποδιοργανωθούν επειδή είτε δεν έχουν καταλάβει τι ζητείται, ή αισθάνονται ανεπαρκείς για την εκπλήρωση των στόχων. Το να γνωρίζει ο δάσκαλος αυτήν την πιθανότητα θα του επιτρέψει να παρέμβει και να προσπαθήσει να σπάσει στον κύκλο της αποτυχίας.

- Μπορεί να απαιτηθεί χρόνος για μερικούς σπουδαστές να προσαρμοστούν σε μια νέα κατάσταση, να αποκτήσουν εμπιστοσύνη και να καταδείξουν τις δυνατότητές τους πλήρως. Πρέπει λοιπόν να ληφθεί μέριμνα για αυτό.
- Η αξιολόγηση, ιδιαίτερα οι επίσημες αξιολογήσεις, όπως οι αναθέσεις εργασιών και οι εξετάσεις μπορεί να είναι πολύ αγχωτικές για οποιοδήποτε σπουδαστή. Οι σπουδαστές μπορούν να αποδώσουν αρκετά κάτω από τα πρότυπα. Η πρακτική εξάσκηση και η διαβεβαίωση της επιτυχίας θα βοηθήσουν τους σπουδαστές για να υπερνικήσουν αυτό το εμπόδιο.
- Η προσωπική παροχή συμβουλών στους σπουδαστές με νοητικές δυσκολίες μπορεί να είναι η σημαντικότερη διαθέσιμη βοήθεια προς αυτούς.
- Περιστασιακά, οι σπουδαστές εξαιτίας του φαρμάκου μπορεί να υποστούν παρενέργειες όπως η υπνηλία. Είναι χρήσιμο να έχετε αυτές τις πληροφορίες δεδομένου ότι η απόδοση των σπουδαστών είναι πιθανό να επηρεαστεί. Μπορεί επίσης να είναι ενδεδειγμένο να διευθυνθεί αξιολόγηση του κινδύνου εάν η σειρά μαθημάτων περιλαμβάνει ενδεχομένως επικίνδυνες δραστηριότητες ή επικίνδυνα υλικά.

6. Ζητήματα υγείας και ασφάλειας

Οι άνθρωποι με αναπηρίες γίνονται αντιληπτοί μερικές φορές από τους άλλους ως κίνδυνοι υγείας και ασφάλειας - αυτό δεν είναι απαραίτητως η περίπτωση. Περιστασιακά το περιβάλλον δημιουργεί έναν χώρο ασφαλείας για τον καθέναν. Οι δάσκαλοι έχουν την ευθύνη να σιγουρευτούν ότι η επαφή με όλους τους σπουδαστές πραγματοποιείται σε ένα γενικά ασφαλές περιβάλλον που συμβάλλει στην μάθηση.

Οι άνθρωποι με αναπηρίες ξέρουν τα όρια τους και σχεδόν αναπόφευκτα θα πουν εάν κάτι τους φανεί επικίνδυνο, π.χ. το να πραγματοποιήσει ένα πείραμα στην Φυσική που απαιτεί καλή χειρωνακτική επιδεξιότητα μπορεί να είναι δύσκολο και θα μπορούσε να είναι και επικίνδυνο για κάποιον με σοβαρή αρθρίτιδα. Παρόλο αυτά οι άνθρωποι έχουν διαφορετική εμπειρία από κάθε πάθηση και κάθε περίπτωση πρέπει να κριθεί σε μεμονωμένη βάση πριν αποφασισθεί, εάν είναι εφικτό, μια σχετικά κατάλληλη ρύθμιση της πρακτικής εξάσκησης. Στο παραπάνω παράδειγμα, μια λογική ρύθμιση είναι ότι κάποιος άλλος θα μπορούσε να διευθύνει τις σωματικές δραστηριότητες με την καθοδήγηση του σπουδαστή.

Αξιολόγηση του κινδύνου

Τι είναι αξιολόγηση του κινδύνου;

Η αξιολόγηση του κινδύνου είναι απλά μια προσεκτική εξέταση για το τι είναι αυτό που μπορεί να βλάψει τους ανθρώπους και πόσο πιθανό είναι αυτό να συμβεί, έτσι ώστε οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτές να μπορούν να σταθμίσουν τότε τα μέτρα που έχουν λάβει είναι επαρκής για να συμφωνούν με το νόμο για την υγεία και ασφάλεια και την ασφαλή πρακτική και τότε όχι.

Οι ορισμοί των κινδύνων και του ρίσκο που έχουν ορισθεί από τη Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας, είναι χρήσιμες για να κατανοήσουμε τι σημαίνουν:

- Κίνδυνος είναι οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει κακό, ζημιά(π.χ. χημικά, ηλεκτρισμός, δουλεύοντας σε σκάλα, κ.ά)
- Ρίσκο είναι η πιθανότητα, μεγάλη ή μικρή, ότι κάποιος μπορεί να πάθει κακό ή ζημιά από κάποιον κίνδυνο.

Αξιολόγηση του κινδύνου και αναπηρία

Το να δουλεύουν μαζί, εκπαιδευτικοί και άτομα με αναπηρία σημαίνει ότι μπορούν να καταπιαστούν με ζητήματα υγείας και ασφάλειας σε σχέση με συγκεκριμένες σπουδές. Η διαδικασία δουλεύει καλύτερα όταν οι δάσκαλοι ή οι εκπαιδευτές εμπλέκουν σ' αυτήν και τους ανθρώπους με αναπηρίες και προνοούν για τις ατομικές τους συνθήκες.

Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτές πρέπει:

- Να είναι σίγουροι ότι μπορούν να διαχειριστούν τους κινδύνους για όλους τους ανθρώπους
- Να ενημερωθούν για την αναπηρία και να αποφύγουν τις υποθέσεις
- Να εμπλέκουν τους ανάπηρους μαθητές στην αξιολόγηση του κινδύνου και να κάνουν λογικές προσαρμογές.
- Να συμβουλευούνται και άλλους με την κατάλληλη εμπειρία όταν χρειαστεί
- Να επανεξετάσουν την κατάσταση αν χρειαστεί, δουλεύοντας με τους ανάπηρους μαθητές ή τους εκπαιδευτικούς τους

Η αξιολόγηση του κινδύνου μπορεί να πραγματοποιηθεί με τα ακόλουθα βήματα:

Εξασφαλίστε ότι οι αξιολογήσεις του κινδύνου ολοκληρώνονται σε συνεργασία με το σπουδαστή, όλες οι πληροφορίες αντιμετωπίζονται εμπιστευτικά, είναι σύμφωνες με την πολιτική του ιδρύματός σας και υπόκεινται στην Προστασία των Δεδομένων.

Δείτε τη φόρμα αξιολόγησης του κινδύνου (παράρτημα 1)

1. Προσδιορίστε τους πιθανούς κινδύνους στο σπουδαστή - απαριθμήστε τους σημαντικούς κινδύνους που είστε έτοιμοι να αξιολογήσετε. Αναλάβετε να αξιολογήσετε τους κινδύνους που θα μπορούσαν να προκαλέσουν σοβαρή ζημιά σε ένα πρόσωπο ή να έχει επιπτώσεις σε διάφορα άλλα πρόσωπα, π.χ. η εργασία σε ορισμένους τύπους μηχανημάτων ή η εργασία με επικίνδυνα υγρά κ.λπ.
2. Εξηγήστε λεπτομερώς στους σπουδαστές πως μπορούν να υποστούν κάποια βλάβη αναλαμβάνοντας αυτή την δραστηριότητα.
3. Έλεγχος κινδύνου: Ποια μέτρα έχουν ληφθεί για να ελέγξουν τον κίνδυνο; Η έμφαση δίνεται στον έλεγχο και στη μείωση του κινδύνου, όχι στην πλήρη αφαίρεση του κινδύνου π.χ. που χρησιμοποιεί ένα κοπτικό μηχάνημα, π.χ. για μια σειρά μαθημάτων επεμβάσεων σε δέντρα. Ο κύριος κίνδυνος είναι μέσω της δράσης του κοψίματος, δηλαδή μπορεί να γίνει σοβαρή ζημιά στο μπράτσο ή στο χέρι. Κανονικά, οι μέθοδοι ελέγχου κινδύνου είναι η χρήση των αρμόδιων ελεγκτών και των συσκευών ασφάλειας, ο περιορισμός στη χρήση στα ικανά ή εκπαιδευμένα άτομα του προσωπικού και απομόνωση των μηχανημάτων για να αποτρέψουν την αναρμόδια χρήση.

Μελέτη περίπτωσης:

Ένας σπουδαστής με επιληψία υπέβαλε αίτηση για μια σειρά μαθημάτων στις χειρουργικές επεμβάσεις. Μετά από μια λεπτομερή συζήτηση με το σπουδαστή για τη συχνότητα και τη φύση των κρίσεων του, αποφασίστηκε να μην γίνει δεκτός ο σπουδαστής σ' αυτή τη σειρά των μαθημάτων. Η πιθανότητα του κινδύνου να προκαλέσει το άτομο με την

αναπηρία, ένα ατύχημα στον εαυτό του αλλά ενδεχομένως και σε άλλους είναι σημαντική, και κανένας έλεγχος δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί που θα εγγυόταν την μείωση του κινδύνου.

4. Επίπεδο κινδύνου:

	Πολύ σπάνιο να εμφανιστεί (Κάποια γνωστή ιστορία τραυματισμού)	Σπάνιο να εμφανιστεί (Απίθανη ακολουθία γεγονότων για να προκαλέσει τη ζημιά)	Πιθανό να εμφανιστεί (Προβλέψιμος αλλά σε ασυνήθιστες περιστάσεις)	Πιθανό να εμφανιστεί (Προβλέψιμος κάτω από τις κανονικές περιστάσεις έχει εμφανιστεί πριν)	Πολύ πιθανό να εμφανιστεί (Ζημιά που είναι γνωστή για να εμφανίζεται από τα προηγούμενα γεγονότα)
Αμελητέα επίπτωση (Κανένας ορατός τραυματισμός ή ζημιά)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ
Μικρή επίπτωση (δευτερεύουσα ζημιά - καμία μακροχρόνια ζημιά)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΜΕΣΟ
Μέτρια επίπτωση (Ζημιά που προκαλείται με το χρόνο)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ
Σοβαρή επίπτωση (Χαμένος χρόνος - ατύχημα με σοβαρό τραυματισμό)	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ
Πολύ σοβαρή επίπτωση (Μακροχρόνια ανικανότητα ή θάνατος)	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ

5. Εάν ακόμα δεν ικανοποιείτε με τις παρούσες μεθόδους ελέγχου του κινδύνου, αναφέρετε το θέμα σε έναν επόπτη ή σε κάποιο άλλο μέλος του προσωπικού κατάλληλα καταρτισμένο.

Επίπεδο κινδύνου	Προτεινόμενη δράση
Χαμηλό	Υπάρχει ελάχιστος κίνδυνος για το σπουδαστή ή για άλλους. Μπορούν να συμμετέχουν στη σειρά μαθημάτων, αν και μπορεί να απαιτηθεί κάποια δευτερεύουσα ρύθμιση στην πρακτική εξάσκηση.
Μέσο	Υπάρχει μέτριος κίνδυνος για το σπουδαστή ή για άλλους. Συζητήστε ποια λογική ρύθμιση στην πρακτική εξάσκηση μπορεί να τεθεί σε ισχύ για να μειώσει τον κίνδυνο.
Υψηλό	Υπάρχει υψηλός κίνδυνος για το σπουδαστή ή για άλλους. Δεν πρέπει να συνεχίσουν τα εν λόγω μαθήματα. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να συμβουλευτεί τον υποψήφιο για μια σειρά εναλλακτικών μαθημάτων.

7. Δίκαιη αξιολόγηση των μαθητών με αναπηρίες

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να ληφθεί κατά την επιλογή των μεθόδων αξιολόγησης, για να εξασφαλιστεί ότι οι μαθητές με αναπηρίες δεν αδικούνται.

Ορθογραφία και Γραμματική

Εάν ένας σπουδαστής πρόκειται να αξιολογηθεί βάσει της γραπτής εργασίας του, είναι σημαντικό να εξεταστεί εάν είναι σωστό ή όχι να τιμωρούνται οι σπουδαστές με δυσλεξία ή με συγκεκριμένες μαθησιακές δυσκολίες για οποιαδήποτε λάθη στην ορθογραφία ή τη γραμματική, εκτός αν αυτοί οι τομείς αποτελούν αυστηρά και δικαιολογημένα ένα μέρος των απαιτήσεων της αξιολόγησης.

Ανατροφοδότηση

Για να μπορέσουν οι σπουδαστές να ωφεληθούν πλήρως από την αξία της ανατροφοδότησης, θα πρέπει το κείμενο να υποβάλλεται σε επεξεργασία ή να παρέχεται ηλεκτρονικά, κατά τρόπο σαφή και συνεπή, δεδομένου ότι τα χειρόγραφα κείμενα είναι μερικές φορές δύσκολο να διαβαστούν από τους δυσλεκτικούς σπουδαστές.

Παρακάτω είναι μερικά παραδείγματα των κανόνων που πρέπει να ισχύουν για την αξιολόγηση σε περιόδους εξετάσεων:

- Πρόσθετος χρόνος
- Πρόσθετος ηλεκτρονικός χρόνος
- Εναλλακτικός τόπος συνάντησης
- Παράταση της ημερομηνία εγγραφής των υποψηφίων
- Βοηθητική τεχνολογία (ομιλία /λογισμικό οθόνη ανάγνωσης)
- Λογισμικό ενεργοποιημένης φωνής
- Πρόωρο άνοιγμα των εξωτερικών υλικών αξιολόγησης
- Μεγεθυμένα, χωρίς τροποποιήσεις έγγραφα
- Μεγεθυμένα, τροποποιημένα έγγραφα
- Μεγεθυμένη οθόνη αξιολόγησης
- Υλικό αξιολόγησης σε γλώσσα μπράιγ
- Γλωσσικά τροποποιημένα υλικά αξιολόγησης
- Υλικό αξιολόγησης στη Νοηματική Γλώσσα
- Υλικό αξιολόγησης σε έγχρωμο χαρτί
- Υλικό αξιολόγησης σε ακουστική μορφή
- Χρήση του ICT (επεξεργαστής κειμένου)
- Προφορικές απαντήσεις χρησιμοποιώντας τον ηλεκτρονικό μηχανισμό καταγραφής
- Απαντήσεις στην Νοηματική Γλώσσα
- Απαντήσεις σε μπράιγ
- Αναγνώστης
- Γραφέας
- Διερμηνέας στην Νοηματική Γλώσσα
- Υποβολέας (για τα πιστοποιητικά μόνο της ικανότητας)
- Βοηθός για την πρακτική εξάσκηση
- Αντίγραφα

8. Συμβουλές για την κοινοποίηση

Πριν την συνάντηση με έναν υποψήφιο /έναν σπουδαστή με αναπηρίες

- Εξηγήστε στο σπουδαστή τις θεσμικές διαδικασίες που ισχύουν για την κοινοποίηση και την εμπιστευτικότητα. Δώστε τους ένα αντίγραφο της πολιτικής του ιδρύματός σας, και τα στοιχεία του υπαλλήλου που είναι υπεύθυνος για θέματα ανικανότητας ή τα στοιχεία άλλου προσώπου που έχει οριστεί.
- Εάν οι σπουδαστές ζητούν να σας δουν, καθησυχάστε τους, λέγοντας ότι ο σκοπός της συνεδρίασης είναι απλώς να συζητήσετε τις ανάγκες τους αναφορικά με τις σπουδές τους.
- Ζητήστε από το σπουδαστή να σας πει εάν χρειάζεται οποιαδήποτε υποστήριξη για το μάθημα, π.χ. έναν χειλιαναγνώστη, ή κάποιον για να κρατήσει σημειώσεις.
- Επιτρέψτε στο σπουδαστή να φέρει μαζί του στο μάθημα έναν φίλο ή έναν συγγενή, αν αυτό βοηθάει.
- Εξασφαλίστε έναν χώρο για το μάθημα που θα είναι προσιτός και ήσυχος και όπου δεν θα σας διακόψουν.

Στη συνάντηση

- Εξηγήστε το σκοπό της συνεδρίασης και ενθαρρύνετε το σπουδαστή να μιλήσει για οποιεσδήποτε ανησυχίες.
- Περιγράψτε τις κύριες διδακτικές και μαθησιακές δραστηριότητες των μαθημάτων και ρωτήστε εάν οποιεσδήποτε από αυτές μπορούν να προκαλέσουν δυσκολίες στο σπουδαστή, ή να παρουσιάσουν εμπόδια στην ακαδημαϊκή τους πρόοδο.
- Ενθαρρύνετε το σπουδαστή να συζητήσετε τις προτεινόμενες διδακτικές μεθόδους για να προσδιορίσετε τις ανάγκες τους και για να συζητήσετε οποιεσδήποτε λογικές ρυθμίσεις που εσείς ή το τμήμα σας θα μπορούσατε να παρέχετε για να διευκολύνετε την πρόσβασή τους στα μαθήματα.
- Προσδιορίστε τους πιθανούς κινδύνους και φροντίστε να αξιολογήσετε σωστά τους κινδύνους, όπου είναι απαραίτητο.
- Εάν οι σπουδαστές θέλουν η γνωστοποίηση του προβλήματός τους να παραμείνει εμπιστευτική, συμφωνήστε για την υποστήριξη που θα τους παράσχετε και για τις λογικές ρυθμίσεις που μπορείτε να κάνετε.
- Εξηγήστε στο σπουδαστή ότι εάν οι πληροφορίες παραμείνουν εμπιστευτικές, δεν θα είναι διαθέσιμη η πρόσβασή τους σε τομείς υποστήριξης που παρέχονται από το ίδρυμα, όπως η υποστήριξη στις εξετάσεις και στην αξιολόγηση.
- Διαβεβαιώστε το σπουδαστή ότι οι πληροφορίες που δίνονται σε σας θα παραμείνουν μεταξύ σας εκτός αν δοθεί ξεκάθαρα η άδεια να γίνει γνωστό και στους άλλους. Εντούτοις, εάν γίνεται σαφές ότι το πρόβλημα ή η αδυναμία του υποψηφίου απαιτεί μια συμπεριφορά ή κάποια δράση

που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο ή να προκαλέσουν ζημιά στους ίδιους ή σε άλλους, πρέπει αυτό να γίνει γνωστό στον υποψήφιο και επίσης να εξηγήσετε ότι πρέπει να μοιραστείτε αυτές τις πληροφορίες με το υπόλοιπο προσωπικό, που θα έχει την ευθύνη για τα άλλα μαθήματα.

- Το ίδρυμά σας πρέπει να έχει τη φόρμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να τεθούν τα όρια της εμπιστευτικότητας, το οποίο πρέπει να υπογραφεί από εσάς και το σπουδαστή.
- Πείτε στον σπουδαστή ότι θα φτιάξετε ένα έγγραφο για αυτό που έχει συζητηθεί και έχει συμφωνηθεί.

Μετά τη συνάντηση

- Στείλτε στο σπουδαστή ένα προσχέδιο της συνάντησης και ζητήστε τα σχόλιά του.
- Παρέχετε στο σπουδαστή την τελική έκδοση της σημείωσης της συνάντησης.
- Καθιερώστε τις γραμμές επικοινωνίας προκειμένου να συζητηθούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν και ποιος θα το αναλάβει.
- Εάν ο σπουδαστής ζητήσει την εμπιστευτικότητα, χρησιμοποιήστε τις πληροφορίες που παρέχονται και τις συμφωνίες που επιτυγχάνονται στη συνεδρίαση σαν βάση για τη ρύθμιση των μέσων υποστήριξης.
- Καθιερώστε έναν μηχανισμό για τις ρυθμίσεις υποστήριξης με το σπουδαστή για να εξασφαλίσετε την καταλληλότητά τους.
- Εάν η αξιολόγηση του κινδύνου έχει ολοκληρωθεί, παρέχετε ανατροφοδότηση στη διαδικασία και στις εκβάσεις. Συμμετέχετε σε μια περαιτέρω συζήτηση, εάν είναι απαραίτητο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλες οι παράμετροι εξερευνούνται.

9. Οργάνωση ενός γεγονότος προσιτού σε όλους

Εάν οι ανάγκες των πιθανών εκπροσώπων λαμβάνονται υπόψη στο στάδιο προγραμματισμού ενός γεγονότος, είναι πιθανότερο το γεγονός να είναι πραγματικά προσιτό, και υπό αυτήν τη μορφή, θα μειώσει σημαντικά τα πιθανά προβλήματα.

Πριν από το γεγονός

Τόπος συνάντησης

Ο τόπος συνάντησης πρέπει να έχει προσιτές προσβάσεις και εισόδους:

- Κοντά στην κύρια είσοδο να υπάρχουν αρκετοί διάδρομοι και χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων για ανάπηρους.
- Να μην υπάρχουν εμπόδια στις εισόδους των κτηρίων.
- Εάν υπάρχουν σκαλιά στην είσοδο, πρέπει να είναι διαθέσιμη μια ασφαλή κεκλιμένη ράμπα ή ένας ανελκυστήρας στην είσοδο για να είναι ανεξάρτητη και προσιτή η είσοδος στα άτομα με ειδικές ανάγκες
- Η κύρια είσοδος πρέπει να είναι αρκετά πλατιά για την πρόσβαση αναπηρικών καρεκλών
- Τα συστήματα εισόδων πρέπει να είναι προσιτά
- Είναι απαραίτητο να υπάρχουν σαφή σημάδια, εσωτερικά και εξωτερικά, σε όλες τις εισόδους, δωμάτια, ανελκυστήρες, τουαλέτες, καφετέριες και άλλες εγκαταστάσεις για να δίνουν τις κατευθύνσεις και να προσδιορίζουν τον τόπο συναντήσεως.
- Οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να είναι έντονα τονισμένοι και προσιτοί, οι διαδικασίες εκκένωσης να είναι σε ισχύ, για να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης να βγουν από τον τόπο συναντήσεως. Συμπεριλαμβάνονται και εναλλακτικές διαδικασίες σε περίπτωση που οι ανελκυστήρες δεν είναι σε λειτουργία
- Ένας μόνιμος ή προσωρινός βρόχος επαγωγής, ή υπέρυθρο σύστημα ή άλλο ενισχυτικό σύστημα, όπου απαιτείται. Όπου τα συστήματα PA (δημόσια διεύθυνση) χρησιμοποιούνται, οι εναλλακτικοί τρόποι τις πληροφορίες κλειδιών και έκτακτης ανάγκης πρέπει να οργανωθούν και να γίνουν κατανοητοί σαφώς από τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες.

Καθαροί χώροι κυκλοφορίας και προσιτές περιοχές για τα γεγονότα:

- Οι διάδρομοι και οι χώροι υποδοχής πρέπει να είναι ελεύθεροι χωρίς κανένα εμπόδιο
- Όλοι οι χώροι συγκέντρωσης, οι ράμπες και οι ανελκυστήρες να είναι σε ένα πάτωμα για να είναι διαθέσιμοι για έναν αριθμό ανθρώπων ώστε να μπορέσουν να κινηθούν μεταξύ των δωματίων μέσα στο διαθέσιμο χρόνο
- Πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος για να επιτρέπεται η κυκλοφορία γύρω από τα τραπέζια και τις καρέκλες

- Πρέπει να υπάρχει μια σειρά διάταξης κινητών θέσεων, με και χωρίς μαξιλάρια, υψηλές πλάτες, διευθετήσιμα ύψη καθισμάτων και πίνακες που είναι προσιτοί στους χρήστες αναπηρικών καρεκλών. Αυτοί πρέπει να είναι ρυθμισμένες έτσι ώστε να επιτρέπουν στους χρήστες αναπηρικών καρεκλών και σε άλλους εύκολα να κινούνται γύρω - γύρω και να μπορούν να καθίσουν όπου επιλέξουν.
- Να μην υπάρχει καθόλου θόρυβος π.χ. κάποιο σύστημα θέρμανσης θορυβώδες ή κάποια μουσική
- Δωμάτια φωτισμένα, όπου είναι δυνατόν, με φυσικό φως.
- Τραπέζια, πίνακες ανακοινώσεων, άσπροι πίνακες, και άλλα έπιπλα και εξοπλισμός που να είναι επίσης προσιτά στους χρήστες αναπηρικών καρεκλών
- Είναι σημαντικό οποιοσδήποτε χώρος ομιλίας να είναι προσιτός

Πρόσθετες εγκαταστάσεις, όπως ανελκυστήρες, τουαλέτες εύκολης πρόσβασης, χώροι άσκησης, χώροι ανανέωσης και αίθουσες δείπνου:

- Ανελκυστήρες, με κουμπιά αφής στο κατάλληλο ύψος για τους χρήστες αναπηρικών καρεκλών και ανεξάρτητοι χώροι για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι οποίοι να είναι αρκετά μεγάλοι για τουλάχιστον έναν χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ένα άτομο
- Να είναι διαθέσιμοι ανελκυστήρες πλατφορμών, οι οποίοι θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τα άτομα με ειδικές ανάγκες
- Τουαλέτες εύκολης πρόσβασης τουλάχιστον μία για άνδρες και μία για γυναίκες
- Κατάλληλος χώρος ξεκούρασης και ανάπαυσης και προσφορά νερού σε μπουκάλια, ειδικά εάν το γεγονός είναι μακροχρόνιο
- Εγκαταστάσεις καφετεριών και εστιατορίων που θα είναι προσβάσιμες στους χρήστες αναπηρικών καρεκλών. Στις εγκαταστάσεις συμπεριλαμβάνονται τα μπαρ, τα τραπέζια, οι πίνακες, οι κινητές θέσεις, κ.ά.

Προσιτές ενημερώσεις:

- Οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των αφισών, των φυλλαδίων και των διάφορων εγγράφων πρέπει να διατίθενται με εναλλακτικούς τρόπους και έτσι να στέλνονται στους συμμετέχοντες.

Εγγραφή:

- Κατά τη διάρκεια της εγγραφής να σημειώνονται συγκεκριμένες απαιτήσεις και ανάγκες των συμμετεχόντων

Κανονισμοί για τους επαγγελματίες διερμηνείς της νοηματικής γλώσσας

- Οι διερμηνείς νοηματικής γλώσσας πρέπει να ενημερωθούν όσο το δυνατόν νωρίτερα
- Όταν ένα γεγονός οργανώνεται για να διαρκέσει περισσότερο από δύο ώρες, τότε πρέπει να υπάρχουν δυο διερμηνείς νοηματικής γλώσσας
- Στα περισσότερα γεγονότα και ιδιαίτερα στα ανοικτά γεγονότα, είναι σωστό να υπάρχει ένας διερμηνέας νοηματικής γλώσσας. Αν κάνετε έναν προσεκτικό προγραμματισμό και πάρετε όλες τις αιτήσεις εγγραφής, με τις απαιτήσεις που σημειώνονται σ' αυτές, θα είναι εύκολο να προσλάβετε τους κατάλληλους ανθρώπους
- Για να είναι ο διερμηνέας νοηματικής γλώσσας εξοικειωμένος με το θέμα, είναι καλό να έχουν δει πριν από τη συνάντηση την ημερήσια διάταξη, τις παρουσιάσεις κ.λπ. Πιο συγκεκριμένα, να τους έχει παρασχεθεί εκ των προτέρων ένα γλωσσάριο των αρκτικόλεξων, των ξένων λέξεων, του ειδικών και των τεχνικών λέξεων
- Οι απαιτήσεις των διερμηνέων νοηματικής γλώσσας πρέπει να είναι γνωστές π.χ. καρέκλες χωρίς βραχίονες.

Οι διοργανωτές του προγράμματος, οι ομιλητές, οι εκπαιδευτές, οι παρουσιαστές, οι διευθυντές των εργαστηρίων και οι άλλοι οφείλουν να υποστηρίξουν το προσωπικό:

- Κάντε διαλείμματα για τους ανθρώπους που παρευρίσκονται και επιτρέψτε σύντομα διαλείμματα κάθε 20 - 30 λεπτά, όπου ο διερμηνέας νοηματικής γλώσσας θα παρουσιάζει όσα έχουν ειπωθεί
- Εξασφαλίστε ότι οι ομιλητές, οι εκπαιδευτές και οι παρουσιαστές ενημερώνονται καλά εκ των προτέρων, όχι μόνο για το περιεχόμενο αλλά και για τις άλλες παρουσιάσεις αλλά και για ζητήματα πρόσβασης που μπορεί να μην γνωρίζουν
- Εξασφαλίστε ότι οι παρουσιαστές, οι βοηθοί και οι διευθυντές εργαστηρίων ενημερώνονται για τα διάφορα ζητήματα επικοινωνίας για να επιτρέψουν σε όλους τους συμμετέχοντες την πρόσβαση
- Όλα τα εργαστήρια πρέπει να φροντίσουν ώστε να υπάρχουν σημειωματάρια πριν από την εκδήλωση, όπου είναι δυνατόν. Εάν αυτό γίνει κατά τη διάρκεια της συνάντησης, μερικοί άνθρωποι μπορεί να μην είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως
- Εξασφαλίστε ότι οι διερμηνείς νοηματικής γλώσσας και οι προσωπικοί βοηθοί είναι διαθέσιμοι στους συμμετέχοντες στα εργαστήρια καθώς επίσης και στο μάθημα, αν είναι απαραίτητο, για να παρέχουν την υποστήριξη ή για να ερμηνεύσουν ή να εξηγήσουν ώστε να επιτρέψουν στους ανθρώπους αυτούς να συμμετέχουν πλήρως
- Οι διοργανωτές πρέπει επίσης να ελέγξουν αν το προσωπικό υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού υποδοχής, τροφίμων και ασφάλειας, είναι ενημερωμένο ή καλά προετοιμασμένο, ειδικά όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν άλλοι τόποι συνάντησης, όπως ξενοδοχεία.

Παρουσιάσεις:

- Να ελέγχετε αν οι παρουσιάσεις και εργασίες των παρουσιαστών είναι διαθέσιμες και χρησιμοποιούν ευκολονόητα σχήματα και αν στέλνονται πριν από τη συνάντηση
- Πρέπει να αποφευχθεί η χρήση των προβολέων, διαγραμμάτων και γραφικών παραστάσεων, εκτός αν οι πληροφορίες έχουν παρασχεθεί στους συμμετέχοντες με ένα ευκολονόητο τρόπο, πριν από τη συνάντηση. Όπου χρησιμοποιούνται τα διαγράμματα ή εικόνες, πρέπει να περιγράφονται στους συμμετέχοντες, εκτός αν αναφέρεται κάπου ότι αυτό δεν απαιτείται
- Όλοι οι διερμηνείς νοηματικής γλώσσας πρέπει επίσης να έχουν αντίγραφο οποιουδήποτε υλικού παρουσίασης όσο το δυνατόν νωρίτερα από το γεγονός. Πρέπει επίσης να έχουν ένα αντίγραφο οποιασδήποτε προφορικής παρουσίασης, ιδιαίτερα εάν χρησιμοποιηθούν αρκτικόλεξα, ξένες λέξεις, η τεχνική ή ειδική γλώσσα.
- Εάν χρησιμοποιείται ένας υπερυψωμένος προβολέας, το κείμενο πρέπει να είναι με μεγάλα γράμματα, χωρισμένο με αρκετά διαστήματα, σε λίγες γραμμές ώστε να είναι ορατό από όλους.
- Αποφύγετε τα έγχρωμα φόντα στις παρουσιάσεις. Όπου χρησιμοποιείται χρώμα, επιλέξτε το κείμενο να είναι σε μονόχρωμο φόντο
- Όταν χρησιμοποιείται ένας υπερυψωμένος προβολέας, ένα διάγραμμα, ή μια παρουσίαση σε PowerPoint, κάθε σημείο πρέπει να διαβαστεί και οι εικόνες και τα διαγράμματα να περιγραφούν. Διαβάζοντάς τα θα βοηθηθεί και ο διερμηνέας νοηματικής γλώσσας αλλά και οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους, όπως μπράιγ, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ακολουθούν την ύλη
- Να υπάρχουν βασικά εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων των οπτικών, ακουστικών και εργαλεία αφής
- Τα βίντεο πρέπει να είναι με υπότιτλους. Το περιεχόμενο πρέπει επίσης να εξηγηθεί προφορικά ή να διαβαστεί
- Τουλάχιστον πρέπει να είναι διαθέσιμο ένα κινητό μικρόφωνο για να διευκολύνει τις ερωτήσεις και τα σχόλια των συμμετεχόντων στους ομιλητές και στους παρουσιαστές
- Προσοχή πρέπει να δοθεί σε εκείνους τους συμμετέχοντες που ζητούν να μαγνητοφωνήσουν την παρουσίαση .

Ομιλητές:

- Υπενθυμίστε στους ομιλητές ότι πρέπει να αποφύγουν τις συντημήσεις, την επαγγελματική γλώσσα, τους τεχνικούς ή ειδικούς όρους κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεών τους, που δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά από τους συμμετέχοντες ή να εξασφαλίσουν

ότι αυτοί οι όροι εξηγούνται καθαρά κατά τη διάρκεια της παρουσίασης

- Οι ομιλητές πρέπει να μιλούν καθαρά, όχι πάρα πολύ γρήγορα, να κοιτάζουν το ακροατήριο και να κρατούν τα χέρια μακριά από το στόμα
- Οι ομιλητές πρέπει να γνωρίσουν ότι οι εύκολοι ορισμοί διευκολύνουν τη χειλική ανάγνωση. Πρέπει να στέκονται σύμφωνα με το φωτισμό και να αποφύγουν να βρίσκονται μπροστά από τα παράθυρα (κόντρα στο φως). Επίσης εξασφαλίστε ότι ο διερμηνέας βλέπει καθαρά όταν τα φώτα χαμηλώνουν
- Οι ομιλητές οφείλουν να κρατήσουν το χρόνο των παρουσιάσεων μέσα στα ορισμένα χρονικά πλαίσια
- Οι ομιλητές πρέπει να θυμούνται να μην περπατούν μπροστά από τον διερμηνέα
- Μπορεί να είναι απαραίτητο για τους ομιλητές να επαναλάβουν τις ερωτήσεις του ακροατηρίου.

Ρυθμίσεις υποδοχής:

- Ενημέρωση στο προσωπικό υποδοχής για τα ζητήματα πρόσβασης, πριν από το γεγονός
- Μεγάλα σημάδια που να δείχνουν όλα τα δωμάτια και τις εγκαταστάσεις
- Πίνακες στην υποδοχή, οι οποίοι θα είναι προσιτοί για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, θα έχουν δηλ. το κατάλληλο ύψος
- Διαθέσιμα καθίσματα κατά την εγγραφή και την υποδοχή
- Διερμηνέας διαθέσιμος κατά την υποδοχή και την εγγραφή, όπου είναι δυνατόν
- Διαθέσιμα και με ευκολονόητα σχήματα έγγραφα και πληροφορίες, στα οποία θα περιλαμβάνονται τα έγγραφα τα οποία θα υπογράψει για τα εργαστήρια
- Σύμβολα που θα είναι εύχρηστα. Πρέπει να προετοιμαστούν εκ των προτέρων εάν είναι δυνατόν, εκτυπωμένα σε μεγάλο μέγεθος. Όταν αυτά γράφονται κατά τη διάρκεια του μαθήματος, πρέπει να είναι διαθέσιμα μια σειρά από στυλό μεγάλου και μικρού μεγέθους
- Κατάλληλα συστήματα αύξησης του ήχου, που ελέγχονται, λειτουργούν και που υποδεικνύονται σαφώς σε όλους τους συμμετέχοντες
- Κράτηση θέσεων, εάν είναι απαραίτητο π.χ οι σπουδαστές με προβλήματα όρασης ή ακοής θα είναι πιο άνετα να κάθονται στις μπροστινές θέσεις και κοντά στον διερμηνέα

Ρυθμίσεις και σχεδιάγραμμα των αιθουσών και των τόπων συνάντησης πριν από τη συνάντηση:

- Ένας διερμηνέας νοηματικής γλώσσας δεν πρέπει να βρίσκεται μπροστά από μια πόρτα ή εκεί που οι άνθρωποι θα περπατούν μπροστά ή πίσω του, και πρέπει να είναι εκεί που δεν θα αποσπάται η προσοχή

- Πρέπει να υπάρχει μια απόσταση μεταξύ του διερμηνέα νοηματικής γλώσσας και των συμμετεχόντων και ο διερμηνέας πρέπει να φωτίζεται κατάλληλα, αποφεύγοντας έτσι τις σκιές στο πρόσωπό του
- Όταν αυτά που λέγονται είναι σε κείμενο, και εάν αυτά δεν παρουσιάζονται σε μια μεγάλη οθόνη, οι αίθουσες πρέπει να εξοπλιστούν κατάλληλα για να διαθέσουν αυτή την υπηρεσία
- Εξασφαλίστε ότι οι αίθουσες είναι φτιαγμένες έτσι ώστε να επιτρέπουν την κίνηση γύρω από τα τραπέζια, τις καρέκλες και τον υπόλοιπο εξοπλισμό και ότι έχουν αφαιρεθεί τυχόν εμπόδια στους διαδρόμους γύρω από τον χώρο συνάντησης
- Εξασφαλίστε ότι όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν που επιθυμούν να καθίσουν
- Πρέπει να καθιερωθεί η σωστή θερμοκρασία δωματίου και να ελέγχεται ο φωτισμός
- Να ελέγχεται η λειτουργία όλου του εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων και των μικροφώνων
- Εξασφαλίστε ότι όλος ο εξοπλισμός είναι προσιτός στους συμμετέχοντες και στους παρουσιαστές
- Να ελέγχονται αν όλοι οι έξοδοι κινδύνου είναι διαθέσιμοι και ότι τα μέτρα έκτακτης ανάγκης είναι γνωστά σε όλους τους διοργανωτές
- Να ελέγχεται αν όλες τουαλέτες διαθέτουν είδη καθαριότητας και η πρόσβαση σ' αυτές γίνεται χωρίς εμπόδια.

Κατά το γεγονός:

- Καλωσορίστε και βοηθείστε τους ανθρώπους εάν αυτό είναι απαραίτητο
- Τα ξεκάθαρα σημάδια θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να φτάσουν στην αίθουσα συνάντησης
- Ενημερώστε τους ανθρώπους στην αρχή της συνάντησης για το που είναι οι τουαλέτες, οι έξοδοι κινδύνου κ.λ.π.
- Υπενθυμίστε στο προσωπικό να κοιτάξει έξω για πράγματα που τυχόν πηγαίνουν στραβά δηλ. να τοποθετούν τους σάκους στο πάτωμα κ.λπ.
- Μερικοί άνθρωποι θα χρειαστούν προσωπική βοήθεια δηλ. όχι μόνο να τους δείξουν τις εξόδους αλλά και να τους δώσουν μια περιγραφή για το πως θα φθάσουν σε αυτές
- Θα είναι χρήσιμο να καθοριστούν κανόνες για τις διαδικασίες των ερωταποκρίσεων
- Εάν τα καθίσματα είναι τοποθετημένα, σιγουρευτείτε ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι καθισμένα όλα μαζί ή είναι μακριά από τον διερμηνέα
- Εάν πρόκειται να ληφθούν φωτογραφίες ή να βιντεοσκοπηθούν οι συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της συνάντησης, πρέπει να ρωτηθούν στην αρχή εάν τους ενοχλεί και να τους δοθεί μια εξήγηση για το που θα χρησιμοποιηθούν οι φωτογραφίες. Μερικοί συμμετέχοντες μπορεί να είναι ευαίσθητοι στη λάμψη του φλας

- Γνωρίστε τους διοργανωτές έτσι ώστε οι άνθρωποι να ξέρουν από ποιους θα ζητήσουν βοήθεια εάν τη χρειαστούν
- Όταν χαμηλώνουν το φωτισμό για την παρουσίαση, σιγουρευτείτε ότι οι άνθρωποι μπορούν να βλέπουν αυτόν που τους βοηθά
- Είναι καλό να υπάρχουν φορητά μικρόφωνα για ερωτήσεις από το ακροατήριο
- Δώστε στον διερμηνέα κάποια διαλείμματα.

10. Γενικές οδηγίες για προσιτές πληροφορίες

Παρουσίαση πληροφοριών

- Απλή γλώσσα και σύντομες προτάσεις. Αυτό καθιστά τις πληροφορίες ευκολότερες για να κατανοηθούν από όλους.
- Κρατήστε σχεδιάγραμμα των κανονικών αναγγελιών, όπως ένα μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο. Αλλά πρέπει να είστε ευέλικτοι για να μπορείτε να δίνετε στους ανθρώπους πληροφορίες με διαφορετικούς τρόπους.
- Χρησιμοποιήστε την γραμματοσειρά Arial και μέγεθος γραμμάτων 12 για ένα κανονικό κείμενο. Διαφορετικά, αν σας ζητηθεί, χρησιμοποιήστε μέγεθος γραμμάτων 20 για τους ανθρώπους με προβλήματα όρασης και 14 για τους ανθρώπους με μαθησιακές δυσκολίες.
- Χρησιμοποιήστε απλό, σαφές κείμενο με σύντομες προτάσεις, απλή στίξη όχι επαγγελματική γλώσσα, αρκτικόλεξα ή συντμήσεις.
- Αποφύγετε τα κεφάλαια, τους πλάγιους χαρακτήρες ή την υπογράμμιση. Όλα αυτά καθιστούν το κείμενο δυσκολότερο για ανάγνωση.
- Χρησιμοποιήστε την στοίχιση στα δεξιά παρά την πλήρης στοίχιση.
- Προγραμματίστε τι θέλετε να γράψετε. Κόψτε οποιεσδήποτε περιττές λεπτομέρειες και παρουσιάστε σημαντικές ιδέες σε μια λογική σειρά.
- Χρησιμοποιήστε ενεργητική και προσωπική γλώσσα. Η χρησιμοποίηση του «εσείς» και «εμείς» καθιστά το γράψιμό σας σαφέστερο και αμεσότερο.
- Παρέχετε τις πληροφορίες με διαφορετικά μέσα όπου είναι απαραίτητο. Τα εναλλακτικά μέσα περιλαμβάνουν: «εύκολη ανάγνωση» (υπάρχει περισσότερο για να παρουσιάζει πληροφορίες στους ανθρώπους με μαθησιακές δυσκολίες), τη γλώσσα μπράιγ, κασετόφωνο, βίντεο, τη νοηματική γλώσσα και σε διαφορετικές γλώσσες.

- Όπου χρησιμοποιείτε πληροφορίες που έχουν δημιουργήσει άλλοι (πχ πληροφορίες για έναν τόπο συναντήσεως), τους ρωτάτε για εκείνες τις πληροφορίες έτσι ώστε να μπορείτε να τις μεταβιβάσετε προς τον καθένα που τις χρειάζεται.

Χρήση εικόνων

- Οι εικόνες, όταν χρησιμοποιούνται κατάλληλα, καθιστούν το γράψιμο ευκολότερο στην κατανόηση και ελκυστικότερο.
- Χρησιμοποίησε εικόνες, όπως τις φωτογραφίες, τα σχέδια ή τα σύμβολα για να υποστηρίξετε το κείμενό σας. Στόχος σας είναι να γίνει το υλικό σαφές με μια ματιά, ακόμη και σε ένα πρόσωπο που δεν έχει καλές δεξιότητες ανάγνωσης.
- Είναι καλύτερο να υιοθετήσετε έναν συγκεκριμένο τύπο εικόνας και να αποφύγει τις διάφορες φωτογραφίες, τα σχέδια γραμμών και τις εικόνες.
- Οι εικόνες πρέπει να παρουσιάζουν ανθρώπους από τους διαφορετικούς πολιτισμούς, ανάπηρους ανθρώπους κ.λπ. Μπορούν επίσης να παρουσιάσουν συγκεκριμένα κτήρια ή ανθρώπους.
- Προτείνεται να τοποθετείτε τις εικόνες δεξιά του κειμένου.
- Οι άνθρωποι προτιμούν τις έγχρωμες εικόνες, παρά τις ασπρόμαυρες.
- Τα σχέδια δεν πρέπει να είναι παιδικά.
- Τα καλύτερα σχέδια είναι συχνά τα απλούστερα - δεν πρέπει να είναι επίσης «φορτωμένα».
- Να είστε προσεκτικός όταν χρησιμοποιείται το χιούμορ για να απεικονίσετε μια ιδέα. Το χιούμορ μπορεί να αποσπάσει από το μήνυμα ή να προκαλέσει σύγχυση και επίσης, μπορεί να προσβάλει μερικούς ανθρώπους.
- Πολλοί άνθρωποι βάζουν φωτογραφία του συγγραφέα στο τέλος μιας επιστολής ή ενός άρθρου.

Χρήση φωτογραφιών

- Γενικά, οι φωτογραφίες είναι το δημοφιλέστερο είδος εικόνας για τους αναγνώστες.
- Μια φωτογραφία μπορεί να περιέχει πολλές πληροφορίες και μπορεί εύκολα «να διαβαστεί».
- Οι φωτογραφίες μπορούν να βοηθήσουν, όταν μιλάς για ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή ένα κτίριο.

- Πρέπει πάντα να ζητάτε την άδεια εάν παίρνετε ή χρησιμοποιείτε φωτογραφίες των ανθρώπων με τους οποίους εργάζεστε.
- Οι φωτογραφίες πρέπει να επιλεγθούν προσεκτικά για να γίνει σίγουρο ότι παρουσιάζουν καθαρά μια ιδέα. Π.χ. μια φωτογραφία ενός προσώπου που θέλει να δείξει ότι είναι ευτυχισμένος δεν πρέπει να είναι υπερβολικά γεμάτη για να μην αποσπάσει από την κύρια ιδέα της εικόνας.
- Πρέπει να γνωρίζετε ότι οι φωτογραφίες δεν φωτοτυπούνται πάντα καλά.

11. Πίνακας ελέγχου για προσιτή εκτύπωση

Εξασφαλίστε ότι:

- Χρησιμοποιείται απλή και σαφής γραμματοσειρά, κατά προτίμηση Arial, Tahoma, Sans Serif ή Comic Sans
- Το μέγεθος των γραμμάτων είναι τουλάχιστον 12
- Το κείμενο είναι ευθυγραμμισμένο στα αριστερά
- Η διάταξη είναι συνεπής και λογική
- Οι λέξεις δεν χωρίζονται μεταξύ των γραμμών
- Δεν υπάρχει φραγή των κεφαλαίων γραμμάτων
- Δεν υπάρχουν πλάγιοι χαρακτήρες
- Καμία λέξη δεν υπογραμμίζεται
- Το κείμενο δεν τοποθετείται πάνω από την κορυφή μιας εικόνας
- Το χαρτί ή τα διαχωριστικά δεν είναι γυαλιστερά
- Το χαρτί είναι αρκετά πυκνά, ώστε να ελαχιστοποιήσει το κείμενο που φαίνεται από την πίσω πλευρά
- Υπάρχει καλή αντίθεση μεταξύ του κειμένου και του υποβάθρου
- Αφήνεται ένα κενό γραμμών μεταξύ των παραγράφων
- Όλο το κείμενο τίθεται οριζόντια
- Υπάρχει επαρκές διάστημα μεταξύ των στηλών
- Οι πληροφορίες δεν αποδίδονται μόνο μέσω των εικόνων, των διαγραμμάτων ή του χρώματος

12. Εισαγωγή για την προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο

Τι είναι η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο

Η δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο σημαίνει ότι οι ανάπηροι άνθρωποι μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο. Πιο συγκεκριμένα, η δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο σημαίνει ότι οι ανάπηροι άνθρωποι μπορούν να αντιληφθούν, να καταλάβουν, να πλοηγηθούν, και να αλληλεπιδράσουν στο Διαδίκτυο και μπορούν να συμμετέχουν σ' αυτό. Η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο ωφελεί επίσης και άλλους, συμπεριλαμβανομένων και των ηλικιωμένων ανθρώπων που λόγω της γήρανσης οι δυνατότητές τους είναι διαφορετικές.

Η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο καλύπτει όλες τις ανικανότητες που επηρεάζουν την πρόσβαση στο Διαδίκτυο και περιλαμβάνει: οπτικές, ακουστικές, σωματικές, δυσκολίες ομιλίας, γνωστικές, και νευρολογικές ανικανότητες.

Εκατομμύρια ανθρώπων με ανικανότητες έχουν επιπτώσεις στη χρήση του Διαδικτύου. Αυτήν την περίοδο, οι περισσότερες ιστοσελίδες και λογισμικά παρουσιάζουν πολλές δυσκολίες στη δυνατότητα πρόσβασης και η χρήση τους γίνεται πιο δύσκολη ή αδύνατη για πολλούς ανάπηρους ανθρώπους. Δεδομένου ότι οι ιστοσελίδες και τα λογισμικά θα διατίθενται πιο εύκολα, οι ανάπηροι άνθρωποι θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν και να συμμετέχουν στο Διαδίκτυο αποτελεσματικότερα.

Η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο ωφελεί επίσης και τους ανθρώπους χωρίς ανικανότητες. Παραδείγματος χάριν, μια βασική αρχή της δυνατότητας πρόσβασης Διαδικτύου είναι να σχεδιάζει ιστοσελίδες και λογισμικά που είναι ευέλικτα για να ικανοποιήσουν τις διαφορετικές ανάγκες, τις προτιμήσεις, και τις καταστάσεις των χρηστών. Αυτή η ευελιξία ωφελεί επίσης τους ανθρώπους χωρίς ανικανότητες σε ορισμένες καταστάσεις, όπως οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν μια αργή σύνδεση στο Διαδίκτυο, οι άνθρωποι με τις «προσωρινές ειδικές ανάγκες» όπως ένας σπασμένος βραχίονας, και οι άνθρωποι με τις διαφορετικές δυνατότητες λόγω της γήρανσης.

Γιατί η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο είναι σημαντική

Το Διαδίκτυο είναι ένας, όλο και περισσότερο, ερευνητικός χώρος σε πολλούς τομείς της ζωής: εκπαίδευση, απασχόληση, κυβέρνηση, εμπόριο, υγειονομική περίθαλψη, αναψυχή, κ.ά. Είναι σημαντικό το Διαδίκτυο να είναι προσιτό, προκειμένου να παρασχεθούν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στους ανάπηρους ανθρώπους. Η προσιτή πρόσβαση στο Διαδίκτυο μπορεί επίσης να βοηθήσει τους ανάπηρους ανθρώπους να συμμετάσχουν πιο ενεργά στην κοινωνία.

Το Διαδίκτυο προσφέρει τη δυνατότητα της πρωτοφανούς πρόσβασης σε πολλές πληροφορίες και την δυνατότητα της αλληλεπίδρασης για πολλούς ανάπηρους ανθρώπους. Δηλαδή τα εμπόδια δυνατότητας πρόσβασης στο έντυπο υλικό, στον ήχο, και στα οπτικά μέσα μπορούν να υπερνικηθούν ευκολότερα μέσω της τεχνολογίας του Διαδικτύου.

Μια άλλη σημαντική προϋπόθεση για τις οργανώσεις είναι ότι η δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο σε μερικές περιπτώσεις καλύπτεται από νόμους και συγκεκριμένες πολιτικές. Για την πολιτική του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δυνατότητα δημόσιας πρόσβασης στο Διαδίκτυο και τη για τη Δυνατότητα Πρόσβασης για τους ανάπηρους ανθρώπους μπορείτε να ενημερωθείτε στο:

<http://www.legiinternet.ro/index.php?id=149>

Καθιστώντας το Διαδίκτυο προσιτό

Ένα μεγάλο μέρος της προσοχής για τη δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο ήταν οι ευθύνες των υπεύθυνων για την ανάπτυξη του Διαδικτύου. Εντούτοις, το λογισμικό του Διαδικτύου έχει επίσης έναν ζωτικής σημασίας ρόλο στη δυνατότητα πρόσβασης σ' αυτό. Το λογισμικό πρέπει να βοηθήσει τους υπεύθυνους για να αναπτύξουν και να αξιολογήσουν ευέλικτες ιστοσελίδες για να είναι εύκολες στη χρήση από τους ανάπηρους ανθρώπους.

Ένας από τους ρόλους της Πρωτοβουλίας για τη Δυνατότητα Πρόσβασης στο Διαδίκτυο (<http://www.w3.org/WAI>) είναι η πρόκειται ανάπτυξη οδηγιών και τεχνικών που περιγράφουν τις δυνατότητας πρόσβασης στο λογισμικό του Διαδικτύου και τους υπεύθυνους για την ανάπτυξη του Διαδικτύου. Αυτές οι οδηγίες WAI θεωρούνται **διεθνή πρότυπα** για τη προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο.

Καθιστώντας την Ιστοσελίδα σας προσιτή

Το να γίνει μία ιστοσελίδα προσιτή μπορεί να είναι ένα θέμα απλό ή σύνθετο. Εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως: το κείμενο, το μέγεθος και τη πολυπλοκότητα της σελίδας, των εργαλείων και του περιβάλλοντος ανάπτυξης.

Πολλά χαρακτηριστικά γνωρίσματα για τη δυνατότητας πρόσβασης εφαρμόζονται εύκολα εάν προγραμματίζονται από την αρχή της ανάπτυξης των ιστοσελίδων ή κατά τον επανασχεδιασμό αυτών. Ο καθορισμός των απρόσιτων ιστοχώρων μπορεί να απαιτήσει σημαντική προσπάθεια, ειδικά περιοχές που δεν κωδικοποιήθηκαν αρχικά «» κατάλληλα με την τυποποιημένη σήμανση XHTML, και τις περιοχές με ορισμένους τύπους περιεχομένου όπως τα πολυμέσα.

Αξιολόγηση της προσβασιμότητας μιας Ιστοσελίδας

Κατά την διαδικασία δημιουργίας ή επανασχεδιασμού μιας σελίδας, αξιολογώντας νωρίς τη δυνατότητα πρόσβασης κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης μπορούν να αναγνωριστούν νωρίς τα προβλήματα στη δυνατότητα πρόσβασης και θα είναι ευκολότερο να αντιμετωπιστούν. Οι απλές τεχνικές όπως η αλλαγή των ρυθμίσεων σε μια μηχανή αναζήτησης μπορούν να καθορίσουν εάν η ιστοσελίδα συναντά κάποιες οδηγίες για τη δυνατότητα πρόσβασης. Μια περιεκτική αξιολόγηση για να καθορίσει εάν μια σελίδα περιλαμβάνει όλες τις οδηγίες δυνατότητας πρόσβασης είναι πιο σύνθετη.

Υπάρχουν εργαλεία που βοηθούν στην αξιολόγηση. Εντούτοις, κανένα εργαλείο από μόνο του δεν μπορεί να καθορίσει εάν μια σελίδα έχει οδηγίες για τη δυνατότητα πρόσβασης. Η ανθρώπινη εμπειρική αξιολόγηση απαιτείται για να καθορίσει εάν μια σελίδα είναι προσιτή.

Περισσότερες πληροφορίες

Η ιστοσελίδα WAI (το <http://www.w3.org/WAI>) παρέχει οδηγίες και έρευνες για να βοηθήσει να καταστεί το Διαδίκτυο προσιτό.

Σχετικές έρευνες για να καταστήσουν το Διαδίκτυο προσιτό είναι επίσης διαθέσιμες από άλλες οργανώσεις, και πολλές μπορούν να βρεθούν στο Διαδίκτυο.

13. Άλλες χρήσιμες συνδέσεις

Προσιτή εκμάθηση

RNIB

http://www.rnib.org.uk/xpedio/groups/public/documents/PublicWebsite/public_seeitright.hcsp

Εναλλακτικές πληροφορίες Ένας οδηγός για την παροχή πληροφοριών

<http://www.informationalternatives.co.uk/clearprint.htm>

TechDis Η κορυφαία εκπαιδευτική γνωμοδοτική υπηρεσία, που εργάζεται σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο, στους τομείς της δυνατότητας πρόσβασης

<http://www.techdis.ac.uk>

Key2Access ειδικοί στη πρόσβαση της e-μάθησης

<http://www.key2access.co.uk>

EmpTech παρέχει πηγές πληροφοριών για τις βοηθητικές τεχνολογίες που έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν εκείνους με ειδικές δυσκολίες ή με αναπηρίες να εργαστούν και να μελετήσουν αποτελεσματικότερα

<http://www.emptech.info/>

Εκπαίδευση και Απασχόληση

Skill- μια εθνικής εμβέλειας Βρετανική φιλανθρωπία που προωθεί τις ευκαιρίες για τους νέους και τους ενήλικους με οποιοδήποτε είδος αναπηρίας στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση μέχρι τα 16 τους χρόνια

<http://www.skill.org.uk/>

Realising Potential – το φόρουμ των εργοδοτών για την αναπηρία

<http://www.realising-potential.org>

Γενικά

Ισότητα – Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Για την ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους, την εξάλειψη των διακρίσεων στην εργασία, τη μείωση των ανισοτήτων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για την οικοδόμηση καλών σχέσεων, ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν στην κοινωνία.

<http://www.equalityhumanrights.com>

Βρετανική Ένωση Δυσλεξίας (BDA) - η φωνή των ανθρώπων με δυσλεξία

<http://www.bdadyslexia.org.uk>

Όνομα σπουδαστή		Τίτλος μαθήματος	
Δραστηριότητα			

Αιτία που θα μπορούσε να βλάψει; Εισάγετε κάθε κίνδυνο	Πώς ο σπουδαστής βλάπτεται;	Ποιοι είναι οι υπάρχοντες ή προγραμματισμένοι έλεγχοι κινδύνου;	Επίπεδο κινδύνου Χαμηλό/μέσο/υψηλό	Απαιτείται περαιτέρω δράση;

Υπογραφή σπουδαστή:		Υπογραφή αξιολογητή:	
Ημερομηνία:		Ημερομηνία:	

Εξασφαλίστε ότι το έντυπο συμπληρώνεται σε συνεργασία με το σπουδαστή και ότι όλες οι πληροφορίες αντιμετωπίζονται ως εμπιστευτικές και διέπονται σύμφωνα με την πολιτική του φορέα σας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

1. **Προσδιορίστε τους πιθανούς κινδύνους** στο σπουδαστή - απαριθμήστε τους σημαντικούς κινδύνους τους οποίους είστε έτοιμος να αξιολογήσετε. Μόνο αναλάβετε την αξιολόγηση του κινδύνου των κινδύνων που θα μπορούσε να προκαλέσει τη σοβαρή ζημιά σε ένα πρόσωπο ή να έχει επιπτώσεις σε διάφορα πρόσωπα, π.χ. εργαζόμενους σε ορισμένους τύπους μηχανημάτων, με καυτά υγρά κ.λπ.
2. **Εξηγήστε** πώς ο σπουδαστής βλάπτεται ταυτόχρονα, αναλαμβάνοντας αυτήν την δραστηριότητα.
3. **Έλεγχος κινδύνου** - ποια μέτρα έχουν ληφθούν για να ελέγξουν τον κίνδυνο. Η έμφαση είναι στον έλεγχο και στη μείωση του κινδύνου, όχι στη πλήρη αφαίρεση του κινδύνου π.χ. που υπάρχει σε μια εγκύκλιο. Ο κύριος κίνδυνος είναι μέσω της τάδε δράσης, π.χ. ο κίνδυνος είναι μια σοβαρή ζημιά στο μπράτσο ή το χέρι. Οι μέθοδοι ελέγχου κινδύνου είναι η χρήση των αρμόδιων εποπτών και συσκευών ασφάλειας, περιορισμός στη χρήση στο ικανό ή εκπαιδευμένο προσωπικό, συστήματα απομόνωσης για να αποτρέψουν την αναρμόδια χρήση.
4. **Επίπεδο κινδύνου**

	Πολύ απίθανος να εμφανιστεί (Καμία γνωστή ιστορία της ζημιάς)	Απίθανος να εμφανιστεί (Απίθανη ακολουθία γεγονότων για να προκαλέσει τη ζημιά)	Πιθανός μπορεί να εμφανιστεί (Προβλέψιμος αλλά στις ασυνήθιστες περιστάσεις)	Πιθανός να εμφανιστεί Προβλέψιμος κάτω από τις κανονικές περιστάσεις έχει εμφανιστεί πριν)	Πολύ πιθανός να εμφανιστεί (Ζημιά που είναι γνωστή για να εμφανίζεται από τα προηγούμενα γεγονότα)
Αμελητέος αντίκτυπος (Καμία ορατή ζημιά ή ζημιά)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ
Αντίκτυπος προσβολών (δευτερεύουσα ζημιά - καμία μακροπρόθεσμη ζημιά)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΜΕΣΟ
Μέτριος αντίκτυπος (Ζημιά ή ασθένεια που προκαλεί το χρόνο από την εργασία)	ΧΑΜΗΛΟ	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ
Αυστηρός αντίκτυπος (Χαμένου χρόνου ατύχημα με σημαντικό τραυματισμό ή τη σοβαρή ασθένεια)	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ
Πολύ αυστηρός αντίκτυπος (Μακροπρόθεσμος ανικανότητα ή θάνατος)	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ	ΥΨΗΛΟ

5 Εάν ακόμα δεν ικανοποιείτε με τις παρούσες μεθόδους ελέγχου κινδύνου. Αναφέρετε το θέμα σε έναν επόπτη ή άλλο μέλος του προσωπικού.

Επίπεδο κινδύνου	Προτεινόμενη δράση
Χαμηλός	Υπάρχει ελάχιστος κίνδυνος για το σπουδαστή ή άλλους. Μπορούν να προχωρήσουν να συμμετέχουν στη σειρά μαθημάτων, αν και κάποια δευτερεύουσα ρύθμιση στην πρακτική μπορεί να απαιτηθεί.
Μέσο	Υπάρχει μέτριος κίνδυνος για το σπουδαστή ή άλλους. Συζητήστε ποια λογική ρύθμιση στην πρακτική μπόρεσε να τεθεί σε ισχύ για να μειώσει τον κίνδυνο.
Υψηλός	Υπάρχει υψηλού κινδύνου στο σπουδαστή ή άλλοι. Δεν πρέπει να συνεχίσουν με τη σειρά μαθημάτων εν λόγω. Ο δάσκαλος ή ο εκπαιδευτής πρέπει να συμβουλευτεί τον υποψήφιο για την έρευνα των εναλλακτικών σειρών μαθημάτων

Παράρτημα Β

Κατάλογος Πηγών

1. University of Worcester
2. The Marie Curie Association, Bulgaria
3. The QATRAIN project website (<http://www.qatrain.eu>)
4. The Health
5. Kings College London, UK
6. The Federation of Awarding Bodies Good Practice Guide; 'The application of reasonable adjustments and special consideration in vocational qualifications', March 2006
7. Open University; Inclusive Teaching, 2006
8. The Web Accessibility Initiative (<http://www.w3.org/WAI>)
9. Strategies for Creating Inclusive Programmes of Study (SCIPS); (<http://www.scips.worc.ac.uk>)
10. European Commission; Including People with Disabilities, 2007.
11. The British Film Institute (<http://www.bfi.org.uk>)
12. The Understanding Prejudice website (<http://www.understandingprejudice.org>)